

**«ASIA ALLIANCE BANK»
AKSIYADORLIK-TIJORAT BANKI**

2023 yil uchun

**«ASIA ALLIANCE BANK» AKSIYADORLIK-TIJORAT BANKI
FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA KENGAYTIRISH BO`YICHA
BIZNES-REJA**

**«ASIA ALLIANCE BANK» ATB KUZATUV KENGASHI QARORI BILAN TASDIQLANGAN
(2022 yil «09» noyabrdagi K - 24/1-sonli Bayonnoma)**

MUNDARIJA

KIRISH	3
JORIY VAZIYATNI TAHLIL QILISH VA «ASIA ALLIANCE BANK» ATB UCHUN QIYINCHILIKLAR	4
Makroiqtisodiy tendentsiyalar	4
O'zbekistonning YaIM tarkibi	4
O'zbekistonning bank sektori.....	6
Bank uchun asosiy qiyinchiliklar	12
Bankning bozor pozitsiyasi	16
Raqobat muhitini tahlil qilish	17
Kredit faoliyati.....	19
Bankning investitsiyaviy va emissiyaviy faoliyati	22
Banklararo pul va valyuta bozorlaridagi operatsiyalar	24
Xalqaro faoliyat.....	27
Chakana biznes.....	28
Korporativ biznes	30
Risk-menejment tizimi	32
Axborot texnologiyalari.....	33
Bank xodimlari tomonidan boshqarish tizimini takomillashtirish.....	35
MOLIYAVIY REJALASHTIRISH	36
ILOVALAR	
2023 yil uchun prognoz balansi	
2023 yil uchun daromadlar va xarajatlar to'g'risida prognoz hisoboti	

KIRISH

Ushbu B|iznes-reja «ASIA ALLIANCE BANK» ATB tomondan 2023 yilda amalga oshirish rejalashtirilgan tadbirlarni, shuningdek, Bankning 2023 yilgi moliyaviy rejasini o'z ichiga oladi.

«ASIA ALLIANCE BANK» aksiyadorlik-tijorat banki (bundan buyon matnda “Bank” deb yuritiladi) 2009 yil avgust oyida tashkil etilgan. Bankning Bosh ofisi quyidagi manzilda joylashgan:

O'zbekiston Respublikasi, 100047, Toshkent shahri, Maxtumquli ko'chasi, 2A.

Bank O'zbekiston banklari assotsiatsiyasi, Fuqarolarning banklardagi omonatlarini kafolatlash jamg'armasi, O'zbekiston respublika valyuta birjasining a'zosi va VISA International xalqaro tashkilotining assotsiatsiyalangan a'zosi hisoblanadi.

Moody's Investors Service xalqaro reyting agentligi tomonidan Bankka “Barqaror” prognozi bilan B2 global shkalasi bo'yicha milliy va chet el valyutadagi depozitlarning uzoq muddatli va qisqa muddatli reytinglari, B1 darajadagi kontragent xavfi (Counterparty Risk Assessment) berildi. Shuningdek, Bank mahalliy "Ahbor-Reyting" reyting agentligining milliy shkalasi bo'yicha “uzA+” darajasida “Barqaror” prognozi bilan kredit reytingiga ega.

JORIY VAZIYATNI TAHLIL QILISH VA «ASIA ALLIANCE BANK» ATB UCHUN QIYINCHILIKLAR

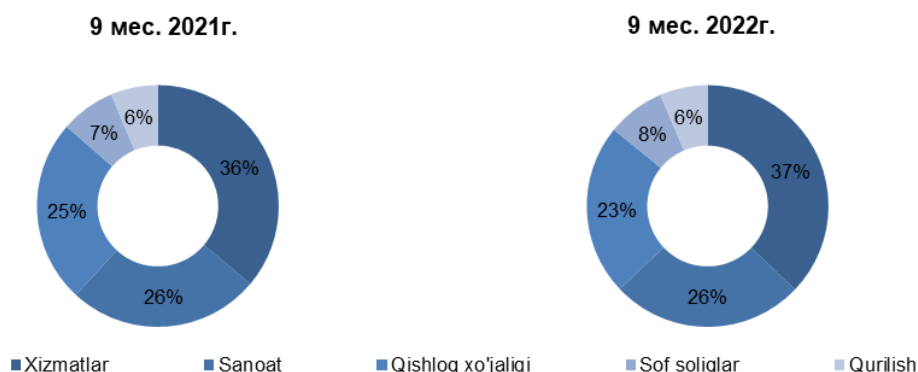
Makroiqtisodiy tendentsiyalar

2022 yilning to'qqiz oyi davomida O'zbekiston iqtisodiyoti barqaror bo'lmagan jahon kon'yunkturasi va geosiyosiy vaziyat fonida narx shoklari va noaniqliklar ta'siri ostida rivojlandi. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2022 yil yanvar-sentabr oylarida O'zbekiston Respublikasining yalpi ichki mahsuloti (YalM) joriy narxlarda 627 476,9 mlrd.so'mni (57,0 mlrd. AQSh dollarini) tashkil etib, 2021 yil yanvar-sentyabr oylariga nisbatan uning o'sishi real ko'rinishda 5,8 foizni tashkil etdi. YalMning o'sishiga quyidagi tarmoqlar ijobiy hissa qo'shdilar: qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi - 0,9 f.p.; sanoat - 1,4 f.p.; qurilish - 0,4 f.p.; va xizmat ko'rsatish sohalari – 2,8 f.p. Mahsulotlarga sof soliqlarning o'sishi hisobiga YalM 0,3 f.p. ga oshdi.

Yalpi ichki mahsulot tarkibida tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymatining o'sish sur'ati 5,9 foizni tashkil etdi, shu jumladan: xizmatlar - 7,9 foiz; qurilish - 6,3 foiz; sanoat - 5,3 foiz; qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi - 3,6 foiz.

2022 yil yanvar-sentabr yakunlari bo'yicha kichik tadbirkorlik (biznes) sub'ektlari tomonidan 305 965,9 mlrd.so'm yoki iqtisodiyotdagi umumiy qo'shilgan qiymatning 52,8 foizi miqdorida qo'shilgan qiymat yaratildi.

O'zbekistonning YalM tarkibi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida

2022 yilning yanvar-sentabr oylarida aholi jon boshiga YalM joriy narxlarda 17 652,4 ming so'mni (yoki ekvivalentida 1 603,4 AQSh dollarini) tashkil etib, 2021 yilning yanvar-sentyabr oylariga nisbatan 3,6 foizga o'sdi.

2022 yil oziq-ovqat va yoqilg'i-energetika tovarlari narxlarining oshishi natijasida global inflyatsiya jarayonlarining tezlashishi, shuningdek, rivojlanayotgan mamlakatlarning aksariyatida pul-kredit shartlarining keskinlashishi bilan tavsiflanadi.

O'zbekistonda tashqi shoklar fonida 9 oy ichida inflyatsiya 2021 yilning yanvar – sentabr oylaridagi 5,9 foizga nisbatan 8,1 foizga tezlashdi. Asosan oziq-ovqat tovarlari narxi - 10 foizga (2021 yilning 9 oyi uchun - 6,7 foizga) va nooziq-ovqat tovarlari narxi - 7,9 foizga (4,9 foizga) oshdi. Shu bilan birga, pullik xizmatlar narxining o'sishi 2021 yil 9 oydagi 6,1 foizdan 2022 yilning shu davrida 4,8 foizgacha sekinlashdi.

2022 yil davomida global geosiyosiy vaziyatni hisobga olgan holda Markaziy bankning asosiy stavkasi keskin 17 foizga oshdi va 2022 yilning iyul oyida 15 foizga tushdi.

2022 yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha respublikaning tashqi savdo aylanmasi 36 024,6 mln.AQSh dollarini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 7 701,4 mln.AQSh dollariga yoki 27,2 foizga o'sdi. Shu jumladan, eksport hajmi 14 051,5 mln. AQSh dollarini (35,7 foizga o'sdi), import hajmi - 21 973,1 mln. AQSh dollarini (22,3 foizga o'sdi) tashkil etdi.

Xususan, 2022 yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha tovarlar eksporti 8,2 mlrd. AQSh dollarini (15,5 foizga o'sdi), xizmatlar eksporti 2,8 mlrd. AQSh dollarini (55,6 foizga o'sdi) va oltin 2,97 mlrd. AQSh dollarini (115,2 foizga o'sdi) tashkil etdi.

Jahon bozorlari va asosiy savdo sheriklarida vujudga kelgan omillarni hisobga olgan holda, mamlakatimiz eksportining (oltinni hisobga olmagan holda) 2023 yilda 13-17 foizga, 2024-2025 yillarda esa taxminan 9-12 foizga o'sishi prognoz qilinmoqda.

Yanvar-oktyabr oylarida pul o'tkazmalari o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2,2 baravar ko'payib, 12,9 mlrd. AQSh dollarini tashkil etdi. Kelgusi yilgi rubl dinamikasining devalvatsiya kutilmalari, mehnat migrantlari oqimi va savdo sheriklaridagi geosiyosiy o'zgarishlarni hisobga olgan holda 2023 yilda xalqaro pul o'tkazmalari hajmi 2022 yil ko'rsatkichlaridan past bo'lishi prognoz qilinmoqda.

O'tgan yilga nisbatan tovarlar importi 20,0 mlrd. AQSh dollarini (20,5 foizga o'sdi) va xizmatlar importi 1,9 mlrd. AQSh dollarini (55,0 foizga o'sdi) tashkil etdi. Uning tarkibidagi asosiy ulushni mashinalar va transport uskunalari (32,1 foiz), sanoat tovarlari (19,2 foiz), shuningdek kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar (13,8 foiz) egallaydi.

O'zbekiston Respublikasining xalqaro zaxiralari 2022 yil 1 oktabr holatiga ko'ra 33,5 mlrd. AQSh dollarini tashkil etdi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining prognozi va baholariga ko'ra, Markaziy bank tomonidan pul-kredit siyosatini amalga oshirishda asosiy e'tibor qonunda belgilangan asosiy maqsadga – iqtisodiyotdagi narxlar barqarorligiga erishishga qaratiladi. Ushbu asosiy maqsad bilan birgalikda mamlakatda inklyuziv iqtisodiy o'sish va moliyaviy barqarorlikka xizmat qiluvchi pul-kredit shartlari ta'minlanadi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining prognoz hisob-kitoblariga ko'ra, 2023 yilda yalpi ichki mahsulot hajmi o'zining potensial darajaga yetadi va iqtisodiy o'sishning real sur'atlari 4,5-5 foizni, 2024-2025 yillarda esa taxminan 5-6,5 foizni tashkil etadi.

Iqtisodiy o'sishning asosiy harakatlantiruvchi kuchlari sifatida iqtisodiyotning turli sohalarida amalga oshirilayotgan xususiy ichki va xorijiy investitsiyalar va tarkibiy islohotlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, 2021-2022 yillarda iqtisodiyotga yo'naltirilgan fiskal rag'batlantirish mamlakatda iqtisodiy faollikni qo'llab-quvvatlashning asosiy omillaridan biri bo'ladi.

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash vazifalari fiskal konsolidatsiyani bosqichma-bosqich amalga oshirishga olib keladi va shu munosabat bilan 2023-2025 yillarda umumiy fiskal defitsitning 2-3,5 foizgacha qisqarishi prognoz qilinmoqda.

Yuqoridagi omillar ta'siri va tartibga solinadigan narxlarni liberallashtirish darajasidan kelib chiqqan holda, O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining prognozlariga ko'ra, inflyatsiya darajasi 2023 yilda 8,5-9,5 foizni tashkil etadi va 2024 yilda 5 foizga tushadi.

O'zbekistonning bank sektori

O'zbekiston bank sektorining asosiy ko'rsatkichlari, mlrd. so'm

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2021y.	01.10.2022y.	O'sish, foizda
YalM*	520 840	627 477	-
Banklar aktivlari	408 477	539 990	32%
Aktivlarning YalMga nisbati, foizda	78%	86%	
Kredit qo'yilmalari	311 591	362 933	16%
Kredit qo'yilmalarining YalMga nisbati, foizda	60%	58%	
Depozitlar	134 406	206 759	54%
Depozitlarning YalMga nisbati, foizda	26%	33%	
Kapital	65 608	76 854	17%
Kapitalning YalMga nisbati, foizda	13%	12%	
Sof foyda	4 618	7 123	54%
ROA	2,0%	2,6%	0,6f.p.
ROE	10,0%	12,9%	2,9f.p.
Banklarning kreditlari va depozitlari bo'yicha stavkalar			
Milliy valyutadagi kreditlar bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari	21,3%	22,1%	0,8f.p.
Chet el valyutasidagi kreditlar bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari	11,5%	11,6%	0,1f.p.
Aholining milliy valyutadagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari.	19,2%	20,7%	1,5f.p.
Aholining chet el valyutasidagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari.	4,0%	4,0%	-
Yuridik shaxslarning milliy valyutadagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari.	15,9%	16,6%	0,7f.p.
Yuridik shaxslarning chet el valyutasidagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari.	3,8%	3,1%	-0,7f.p.

O'ZR Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari va O'zRMBning statistika axborotnomasi asosida

2022 yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha bank sektorining asosiy ko'rsatkichlari barqaror o'sish sur'atlarini ko'rsatdi. O'zbekiston banklarining o'tgan yilning shu davridagi jami aktivlari 32 foizga o'sib, 2022 yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha qariyb 540 trln. so'mga yetdi.

2022 yilning 9 oyi davomida tijorat banklari tomonidan umumiy qiymati 141,1 trln. so'm bo'lgan kreditlar ajratildi, o'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish 18 foizni tashkil etdi. Taqqoslangan davrda banklarning umumiy kredit portfeli 16,5 foizga o'sdi va 2022 yil 1 oktyabr holatiga ko'ra 363 trln. so'mga yetdi. 2022 yilning 9 oyi yakunlariga ko'ra, banklarning milliy valyutadagi kreditlari portfelining o'rtacha tortilgan daromadliligi 22,1 foizni (2021 yilning 9 oy ichida -21,3 foiz), chet el valyutasida -11,6 foizni (11,5 foiz) tashkil etdi.

Banklarning depozit bazasi sezilarli darajada kengaydi, bu o'tgan yilning shu davri natijalariga nisbatan 54 foizga oshdi va 2022 yil 1 oktyabr holatiga ko'ra 207 trln. so'mni tashkil qildi. Aholining omonatlari hajmi 65 foizga o'sib, 54,5 trln. so'mga yetdi. Iqtisodiyotni dedollarlashtirish siyosati sharoitida milliy valyutadagi depozitlarni jalb qilish stavkasining o'sishi kuzatilayotgan bir paytda, chet el valyutasidagi depozitlar bo'yicha stavkalar pasaymoqda.

Banklarning umumiy kapitali 17 foizga o'sib, 77 trln. so'mga yetdi. 2022 yilning 9 oyi davomida banklarning sof daromadi shunga o'xshash davr ko'rsatkichiga nisbatan 54 foizga oshib, 7,1 trln so'mdan oshdi. Shu bilan birga, banklar faoliyatining samaradorlik

ko'rsatkichlarida ba'zi yaxshilanishlar kuzatilmoqda, shu jumladan ROA ko'rsatkichi 2,0 foizdan 2,6 foizgacha, ROE ko'rsatkichi 10 foizdan 12,9 foizgacha yetdi.

Bank sektorining institutsional xususiyatlari

2022 yil 1 oktabr holatiga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan ro'yxatdan o'tgan amaldagi tijorat banklarining umumiy soni 33 tani tashkil etdi, shu jumladan davlat ulushi ishtirokidagi 12 ta bank, 11 ta aksiyadorlik-tijorat banklari, 3 ta xususiy bank va 7 ta xorijiy kapital ishtirokidagi banklar.

Kredit tashkilotlari va ularning tarkibiy bo'linmalari soni, birl.

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2021 y.	01.10.2022 y.
Kredit tashkilotlari, jami *	170	190
<i>shu jumladan::</i>		
tijorat banklari, ulardan::	32	33
Davlat ulushi ishtirokidagi banklar	12	12
Boshqa banklar	20	21
nobank kredit tashkilotlari, ulardan:	138	157
Mikromoliya tashkilotlari	69	77
Lombardlar	68	79
Ipotekani qayta moliyalashtirish tashkilotlari	1	1
Tijorat banklarining filiallari, jami	861	849
Bank xizmatlari markazlari (mini-banklar)	1 231	1 339
24 soatlik o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish punktlari (24/7)	2 146	2 790

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

O'zbekiston bank sektorida yuqori konsentratsiya saqlanib qolmoqda, xususan, barcha bank aktivlarining 79 foizi hamon davlat ulushi bo'lgan banklarga, 57 foizi esa 5 ta davlat banklariga (Milliy bank, O'zsanoatqurilishbank, Asakabank, Agrobank va Ipotekabank) tegishli. Davlat ulushi bo'lgan banklardagi depozitlarning kreditlarga nisbatan ulush 44 foizni tashkil qiladi. Taqqoslash uchun, xususiy banklarda bu ko'rsatkich 122 foizdan oshadi. Shu bilan birga, jismoniy shaxslarning depozitlari bank tizimidagi jami depozitlar halmining atigi 26 foizini tashkil etadi, bu YalMning taxminan 12 foizini tashkil etadi.

mlrd. sum	Aktivlar		Kreditlar		Kapital		Depozitlar	
	Miqdori	Ulushi,%	Miqdori	Ulushi,%	Miqdori	Ulushi,%	Miqdori	Ulushi%
Jami	539 990	100%	362 933	100%	76 854	100%	206 759	100%
Davlat banklari	427 327	79%	303 129	84%	60 299	78%	133 962	65%
Boshqa banklar	112 664	21%	59 804	16%	16 555	22%	72 797	35%

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

Mamlakatda banklarning davlat aksiyalari paketini tegishli tajriba va malakaga ega bo'lgan strategik investorlarga sotish orqali bank sektoridagi davlat ulushini kamaytirish bo'yicha zarur chora-tadbirlar amalga oshirilmogda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 maydagi PF-5992-son Farmoni bilan tasdiqlangan 2020-2025 yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasi TSHB bank tizimini isloh qilish strategiyasi doirasida 2025 yilda bank sektoridagi davlat ulushini 40 foizga kamaytirish, bank tizimidagi xususiy sektor ulushini 18 foizdan 60 foizga yetkazish ko'zda tutilgan.

Joriy yilning mart oyida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2022 yil 18 martdagi «Iqtisodiyotda davlat ishtirokini yanada qisqartirish va xususiylashtirishni jadallashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi PQ-168-son qarori imzolanib, unda quyidagilar nazarda tutilgan:

- 2022 yil 1 oktabrga qadar "Qishloq qurilish banki" ATBning aksiyalarini ommaviy joylashtirish (IPO);

- 2022 yil oxirigacha – Xalqaro moliya korporatsiyasi, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki hamda Osiyo taraqqiyot bankini jalb qilgan holda "O'zsanoatqurilishbank" ATB va "Asakabank" ATBning davlat ulushlarini kim oshdi savdosiga qo'yish;

- 2023 yil 1 iyulga qadar - AT "Xalk bank", "Mikrokreditbank" ATB, AT "Alokabank", "Agrobank" ATB, "O'zmillibank" AJlarning aksiyalarini fond birjasi orqali ommaviy joylashtirish (IPO) ishlarini tashkillashtirish.

Mutaxassislarning fikriga ko'ra, xususiylashtirishning salbiy oqibatlarini bartaraf etish maqsadida ushbu vazifalarni amalga oshirish muddati keyingi yilga qoldirilishi mumkin. Xususan, YETTB ekspertlari ushbu jarayonni katta ijtimoiy mas'uliyat bilan tashkil qilishni tavsiya etadilar, chunki xususiylashtirish samaradorlikni oshirish va jarayonlarni optimallashtirilishga qaratilgan bo'lib, bu ko'pincha xodimlar shtatini qisqartirishni anglatadi.

Bank plastik kartalari, terminallar, bankomatlar, infokiosklar va mijozlar haqida axborot

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2021 y.	01.10.2022 y.	O'sish, %
Bank plastik kartalari soni	25 207 659	31 820 600	26%
To'lov terminallari soni	434 971	432 269	-1%
Bankomatlar va infokiosklar soni	12 710	19 318	52%
To'lov terminallari orqali amalga oshirilgan to'lovlar summasi, mlrd. so'm	76 919	122 195	59%
Masofaviy xizmatlardan foydalanuvchilar soni, shu jumladan.	18 709 533	27 608 781	48%
<i>Yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlar soni.</i>	<i>932 521</i>	<i>1 128 684</i>	<i>21%</i>
<i>Jismoniy shaxslar soni</i>	<i>17 777 012</i>	<i>26 480 097</i>	<i>49%</i>

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

O'zbekistonda naqd pulsiz hisob-kitoblar tizimi jadal rivojlanmoqda. Respublika bozorida bank kartalari — Uzcard va Humo asosida chakana to'lov tizimlari faoliyat ko'rsatmoqda. 2018 yilda Humo chakana to'lov tizimining ishga tushirilishi raqobat muhitini shakllantirishga, iqtisodiyotda naqd pulsiz hisob-kitoblar ko'lamini sezilarli darajada oshirishga va to'lov xizmatlarini ko'rsatuvchi etkazib beruvchilar faoliyati bilan bog'liq xavflarni kamaytirishga yordam berdi. Kontaktsiz to'lovlar tezda mashhurlikka erishmoqda. Jamoat transportida to'lovlarni amalga oshirishda bank va transport kartalari yordamida kontaktsiz to'lov tizimi ham joriy etildi. Mijozlar uchun qulay sharoit yaratish maqsadida mavjud infratuzilmani rivojlantirish asosida zamonaviy to'lov servislarini joriy etish dolzarb vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Masalan, mobil qurilmalarda o'rnatilgan "HumoPay" (ApplePay yoki GooglePay-ga o'xshash) texnologiyasidan foydalangan holda chakana savdo va xizmat ko'rsatish punktlarida bank kartasisiz NFC to'lovlarni amalga oshirish imkoniyati realizatsiya qilindi. Bundan tashqari, 2021 yilda Markaziy bank "QR-online" to'lov tizimini ishga tushirdi, u tadbirkorlik sub'ektlari va o'zini-o'zi band qilgan shaxslarga to'lovlarni qabul

qilish uchun qo'shimcha imkoniyatlarni taqdim etadi (POS terminalidan tashqari), hamda QR kodidan foydalanish orqali operatsion xarajatlarni kamaytiradi.

Zamonaviy sharoitda bank sektorining raqamli transformatsiyasi raqamli iqtisodiyotni barpo etish jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasi doirasida raqamli moliyaviy xizmatlarni rivojlantirish, xususan, aholining keng qatlamlari masofaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini ta'minlash va ularning sifatini yaxshilash bo'yicha zarur chora-tadbirlar ko'rildi. Hozirgi vaqtda mamlakatda uchta raqamli bank (TBC Bank, Anor Bank, Apelsin Bank) va 34 ta nobank to'lov tashkilotlari faoliyat ko'rsatmoqda, ulardan 10 tasi elektron pul tizimlari operatorlari reestriga kiritilgan.

Pul va valyuta bozorlarining asosiy indikatorlari

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2021y.	01.10.2022y.
Asosiy stavka	14%	15%
UZONIA stavkasi	н/д	14%
O`zRMB tomonidan muomalaga chiqarilgan obligatsiyalar hajmi (mlrd. so'm)	14 000	69 248
<i>O'rtacha tortilgan stavkasi</i>	13%	17%
MB depozit auksionlarida banklar tomonidan mablag' taklif qilish hajmi (mlrd. so'm)	34 342	81 565
Jalb qilingan mablag'lar hajmi (mlrd. so'm)	13 250	73 931
<i>O'rtacha tortilgan foiz stavkasi</i>	13%	15%
Tijorat banklari tomonidan Markaziy bankda joylashtirilgan overnait depozitlar (mlrd. so'm)	6 292	15 154
<i>O'rtacha tortilgan foiz stavkasi</i>	13%	13%
Milliy valyutadagi banklararo depozitlar (jalb qilish)	78 965	99 774
<i>O'rtacha tortilgan foiz stavkasi</i>	13%	16%
O'zRVBda chet el valyutalari savdosi hajmi, mln. AQSh dollari.	8 983	14 218
<i>Xarid qilish</i>	6 824	9 585
<i>Sotish</i>	2 159	4 632
O'rtacha tortilgan ayirboshlash kursi, AQSh dollari/miqdori	10 571	11 003
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslardan sotib olingan chet el valyutasining hajmi, mln AQSh dollari	5 172	8 969
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga sotilgan chet el valyutasi hajmi	3 125	6 475
AQSh dollarining sumga nisbatan rasmiy ayirboshlash kursi	10 691,91	11014,01
9 oy ichida o'zgarish, sum	214,99	176,35
9 oy ichida o'zgarish., %	2,1%	1,6%

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

2022 yilda iqtisodiyotda tashqi iqtisodiy vaziyat ta'siri ostida pul-kredit shartlarining qat'iyiligining turli darajasi shakllandi. Fevral oyida yuzaga kelgan tashqi geosiyosiy vaziyat sharoitida mamlakat iqtisodiyotiga tashqi xavflarning ta'sirini kamaytirish maqsadida mart oyida Markaziy bankning asosiy stavkasi yillik 17 foizgacha oshirildi va "qattiq" pul-kredit shartlari ta'minlandi.

Iyun-iyul oylarida ba'zi mumkin bo'lgan inflyatsiya omillari yuzaga kelmaganligi sababli Markaziy bankning asosiy stavkasi 15 foizgacha tushirildi.

Asosiy stavkani o'zgartirish to'g'risidagi qarorlar, o'z navbatida, operatsion mexanizm vositalari orqali banklararo pul bozoridagi foiz stavkalarining tegishli o'zgarishiga ta'sir qiladi. Xususan, mart oyida asosiy stavkaning oshishi va umumiy likvidlikning vaqtincha pasayishi bilan, aprel oyida pul bozoridagi o'rtacha foiz stavkalari 18,2 foizgacha ko'tarildi, bank

tizimining likvidligi va keyingi oylarda asosiy stavkaning ikki marta pasayishi fonida, sentyabr oyida foiz stavkalari 14,2 foizgacha pasaydi.

Asosiy stavka bo'yicha qarorlar qabul qilish bilan bir qatorda, Markaziy bank pul-kredit siyosati mexanizmlarini inflyatsiyaviy targetlash rejim standartlariga muvofiqlashtirib, bank tizimining umumiy likvidligi oshishi sharoitida pul-kredit operatsiyalariga tegishli o'zgartirishlar kiritmoqda.

Mart oyidan boshlab likvidlikni jalb qilish uchun foydalaniladigan depozit auksionlari "belgilangan foiz stavkasi bilan to'liq joylashtirish" ("fixed-rate full - allotment") operatsiyalari shaklida o'tkazildi. Majburiy zaxiralarni saqlash davrida tijorat banklariga likvidlikni boshqarish uchun qulayliklar yaratish maqsadida, joriy yilning iyul oyidan boshlab ushbu auksionlar payshanba kunlari haftada bir marta o'tkaziladigan haftalik auksionlarga aylantirildi.

Hosil bo'lgan qo'shimcha likvidlikni uzoqroq muddatga jalb etish maqsadida 2022 yilning 9 oyi mobaynida Markaziy bankning umumiy qiymati 69,2 trln so'm bo'lgan obligatsiyalari muomalaga chiqarildi. Joriy yilning 1 oktyabr holatiga ko'ra Markaziy bank obligatsiyalarining muomaladagi qoldig'i 16,5 trln so'mga yetdi.

Joriy yilning birinchi choragida davlat xarajatlarining mavsumiy qisqarishi va mart oyida yuzaga kelgan tashqi xavflar tufayli likvidlikni jalb qilish operatsiyalariga talab biroz kamaydi, mart oyida esa likvidlikni taqdim etish bo'yicha overnayt REPO va SVOP operatsiyalariga talab paydo bo'ldi. Aprel oyidan boshlab likvidlikning umumiy hajmini muvozanatlash va likvidlikni oshiruvchi omillar ta'sirining kuchayishi sharoitida overnayt REPO va SVOP operatsiyalariga talab minimal darajada shakllandi va depozit operatsiyalariga talab esa oshdi.

2022 yilning yanvar-sentyabr oylarida **ichki valyuta bozoridagi** vaziyat iqtisodiy sub'ektlarning tashqi xatarlari va devalvatsion umidlari, shuningdek, mamlakatga valyuta oqimlarining sezilarli darajada oshishi (pul o'tkazmalari, eksport tushumlari va bank depozitlari ko'rinishida) fonida shakllandi. Xususan, yilning dastlabki ikki oyida ichki valyuta bozorida talab taklifdan oshib ketdi.

Fevral oyi oxirida yuzaga kelgan tashqi geosiyosiy keskinlik va tashqi xatarlarga nisbatan yuqori darajadagi noaniqlik sharoitida ham aholi, ham tadbirkorlik sub'ektlarida devalvatsiya kutishlarining kuchayishi, chet el valyutasiga talab keskin oshganligi kuzatildi. Shu bilan birga, aholi o'z jamg'armalarining bir qismini milliy valyutadan chet el valyutasiga o'tkazdi. Bunday vaziyatda Markaziy bankning ichki valyuta bozoridagi intervensiyalari hajmi sezilarli darajada kengaytirildi va asosiy stavka 3 foiz punktga oshirildi. Interventsiyalar talabni to'liq qondirish hisobiga devalvatsiya kutishlarining pasayishiga yordam berdi va foiz stavkalarining oshishi milliy valyutadagi aktivlarning jozibadorligini oshirish hisobiga depozitlarni chet el valyutasiga o'tkazish jarayonining sekinlashishiga yordam berdi.

Aprel oyidan boshlab, ichki bozorga chet el valyutasi tushumining sezilarli darajada oshishi munosabati bilan, xatarlarning kutilayotgan salbiy oqibatlari o'zini namoyon qilmadi va mamlakatga valyuta oqimlarining o'sishining yuqori tendentsiyalari qayd etildi. Xususan, mart oyida pasayishdan so'ng, aprel oyidan boshlab xalqaro pul o'tkazmalari hajmining sezilarli darajada oshishi kuzatildi. 2022 yilning 9 oyi davomida transchegaraviy o'tkazmalarining umumiy hajmi 12,6 milliard dollarga yetib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2,2 baravar oshdi, bu valyuta bozorida taklifni qo'llab-quvvatlovchi omil bo'ldi.

April oyidan boshlab so`m kursining muvozanatlashuvi fonida aholi tomonidan banklarga chet el valyutasini sotish hajmi oshgani kuzatilmoqda. 18 mart holatiga ko'ra so`mning AQSh dollariga nisbatan kursi tashqi xatarlar fonida yil boshidan 6,8 foizga zaiflashdi, so'ngra keyingi oylarda qabul qilingan chora-tadbirlar va chet el valyutasi taklifining ko'payishi hisobiga so'm mustahkamlandi va 1 oktyabr holatiga ko'ra kursning zaiflashuv darajasi yil boshiga nisbatan 1,6 foizni tashkil etdi.

Markaziy bank inflyatsiyaviy targetirlash rejimi doirasida "erkin suzuvchi" valyuta kursi siyosatini davom ettirmoqchi va 2018 yildan beri amalda bo'lgan "oltin-valyuta zaxiralarning betarafligi" tamoyilidan kelib chiqib ichki valyuta bozorida intervensiyalarni amalga oshiradi.

Markaziy bank ma'lumotlariga ko'ra, kreditlar va depozitlarni dollarlashtirish darajasi yuqori bo'lib qolmoqda va joriy yilning sentyabr oyi oxirida mos ravishda 46 foizni va 38 foizni tashkil etdi. Dollarlashtirishning yuqori darajasining asosiy sabablari xususiy va davlat korxonalarini tomonidan chet el valyutasidagi kreditlarga nisbatan katta talab, iqtisodiyotni kreditlashda tashqi moliyalashtirish manbalari ulushining ustunligi va xedjirlash vositalarining yo'qligi hisoblanadi. Dollarlashtirish darajasini pasaytirish uchun majburiy zaxira vositasi faol qo'llaniladi. Shu bilan birga, banklar tomonidan valyuta depozitlari bo'yicha shakllantiriladigan majburiy zaxiralarning 18 foizlik normativi o'rnatildi.

Bank uchun asosiy qiyinchiliklar

Iqtisodiy va operatsion muhitdagi so'nggi tendentsiyalarni o'rganish va bank faoliyatini rivojlantirishning miqdoriy va sifat parametrlarini tahlil qilish bankning barqaror rivojlanishini ta'minlash va uning bozordagi raqobatdosh ustunliklarini oshirish yo'lidagi quyidagi muammolarni aniqlashga imkon beradi

Tashqi omillarning ta'siri va dunyodagi siyosiy vaziyatning o'zgarishi. Rossiya va Ukraina o'rtasidagi harbiy mojaro global bozorlarida keskin o'zgarishlarga va oziq-ovqat va yoqilg'i bozorlarida savdo aloqalari va narx shoklarining sezilarli darajada buzilishi tufayli jahon iqtisodiyotining zaiflashishiga olib keldi. Ushbu omillar va qo'shni davlatlardagi siyosiy vaziyat yuqori darajadagi noaniqlikni keltirib chiqaradi va O'zbekistonning rivojlanish istiqbollari, xususan, tadbirkorlik ishonchining pasayishiga va investorlar uchun noaniqlikning oshishiga, aholi daromadlari va pul o'tkazmalari darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu tendentsiyalar va O'zbekiston Markaziy bankining pul-kredit siyosatining kuchayishi fonida biznes yuritish shartlari murakkablashib bormoqda, savdo aloqalarining buzilishi bank mijozlarining tashqi savdo kontraktlari bo'yicha pul oqimlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, bu esa bankning daromadlilik darajasiga ta'sir qilishi mumkin. Rossiya biznesining faolligi tendentsiyasi va Rossiyadan kelgan muhojirlar oqimi, bir tomondan, bank operatsiyalari hajmini oshirsa, boshqa tomondan, bank xizmatlarini ko'rsatish bo'yicha yangi so'rovlari bilan bog'liq komplayens xatarlar, firibgarliklar va kiberhujumlar xatarlarini keltirib chiqaradi.

O'zbekistonning kuchli tashqi va fiskal zaxiralari, o'rtacha davlat qarzi va nisbatan yuqori o'sish sur'atlari salbiy makroiqtisodiy oqibatlariga qarshi turishga yordam beradi. Operatsion muhitning yaxshilanishi biznesni tashkil etish va yuritish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratib, iqtisodiyot tarmoqlari va bank bozoringa ijobiy o'sish sur'atlarini ta'minlaydi, pul oqimlari va mijozlar operatsiyalari hajmini oshiradi, turli kurs va narx shoklarining oldini oladi.

Institutsional va boshqaruv sifatining past darajasi, inflyatsiyaning yuqori darajasi va aholi jon boshiga YaIMning pastligi barqaror o'sishni ta'minlash va mamlakat iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarning kirib kelishiga to'sqinlik qiladi. Ushbu omillar bankning chakana biznes, KO`B, kreditlar bo'yicha daromadlilikning pasayishi va NPL darajasining oshishi kabi biznes yo'nalishlarini rivojlanishini cheklaydi. O`RMB tomonidan o'tkazilgan tadqiqotga ko'ra, daromadlari past bo'lgan uy xo'jaliklari xarajatlarining katta qismini oziq-ovqat mahsulotlariga, mos ravishda kamroq qismini ta'lim, sog'liqni saqlash, transport va boshqa nooziq-ovqat mahsulotlariga sarflaydilar. Bundan tashqari, kelsa odamlar ham o'z daromadlaridan ko'proq (80%) qismini ovqatlanishga va oziq-ovqat mahsulotlariga sarflaydilar. Ushbu omillar bankning chakana kredit operatsiyalarining o'sishi bo'yicha va ilgari olingan kreditlarga xizmat ko'rsatish imkoniyatlarini cheklab qo'moqda, mahsulot qatorini kengaytiradi va aholining keng qatlamini bankning kredit mahsulotlari bilan qamrab olish birmuncha qiyindek tuyulmoqda. Qarz yuki darajasini pasaytirish maqsadida Markaziy bank yanada qattiqroq kredit siyosatini olib boradi, xususan, hozirgi vaqtda import qilinadigan tovarlarni sotib olish uchun iste'mol kreditlari berishda cheklovlar mavjud, kreditlarning foiz stavkasi miqdoriga qarab tavakkalchilikni hisobga olgan holda tortilgan aktivlar uchun kapitalni hisoblash talablarini oshirish amaliyoti joriy etildi.

Aholining daromadlari pastligi va banklarning uzoq muddatli bazasining sustligi sababli ipoteka kreditining rivojlanishi cheklangan.

Moliya sektorida davlat banklarining ustunligi bankning nisbatan arzon kreditlar berishi hisobiga mijozlarni jalb qilish va bozorning keng segmentini qamrab olish imkoniyatlarini cheklaydi. Shu bilan birga, bank mijozlarga tezkor va sifatli xizmat ko'rsatish orqali mijozlarni jalb qilish imkoniyatiga ega.

Yashash sharoitlarining sifat xususiyatlari parametrlarida aholining davomiyligi va o'lim darajasi ko'rsatkichlarining yaxshilanishi kuzatilmoqda. Ushbu omillar aholining uzoq muddatli kredit mahsulotlaridan (avto va ipoteka kreditlari) foydalanish imkoniyatlarini bosqichma-bosqich kengaytirish, energiya tejoychi texnologiyalarni yetkazib berishni moliyalashtirishni kengaytirish va ushbu sohada yangi kredit mahsulotlarini joriy etish, tibbiy sug'urta sohasida sug'urtalovchilar bilan hamkorlikni rivojlantirish orqali chakana bozorning tegishli segmentlarini qamrab olish imkoniyatlarini yaratmoqda.

Ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida **xususiy va xorijiy oliy o'quv yurtlari soni sezilarli darajada oshib bormoqda, bu esa aholining o'rta va oliy ta'lim olish imkoniyatini ta'minlaydi.** Ushbu omillar ta'lim kreditlarini rivojlantirish, oliy o'quv yurtlari talabalari va o'qituvchilari o'rtasida karta mahsulotlarini kengaytirish, mutaxassislarni tayyorlash va qayta tayyorlash sohasida oliy o'quv yurtlari bilan rekruting va hamkorlik faoliyatini rivojlantirish, shuningdek, aholining moliyaviy savodxonligini oshirish sohasida turli xil dasturlarni amalga oshirish orqali brend xabardorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratadi.

Bank xizmatlari bozorini liberallashtirish, texnologiyaning jadal rivojlanishi sharoitida, shuningdek, pandemiya ta'siri ostida odamlarning turmush tarzi va **aholining moliyaviy savodxonligi darajasi tez o'zgarib bormoqda.** Binobarin, onlayn bank xizmatlari va elektron to'lovlar hajmi, muqobil investitsiya vositalari va aholini jamg'armalari tez sur'atlar bilan o'sib bormoqda. Ushbu omillar bank biznesini rivojlantirish, masofaviy xizmat ko'rsatish kanallari va o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish punktlarini kengaytirish hisobiga operatsion samaradorlikni oshirish, kapital bozori va elektron pullarning turli vositalarini joriy etish orqali bank mahsulotlarini kengaytirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratmoqda.

Diniy erkinlik sohasidagi qonunchilikning takomillashtirishi natijasida aholi orasida dindorlarning o'sish tendentsiyasi kuzatilmoqda, bu ularning imtiyozli sohadagi xatti-harakatlariga, shu jumladan moliyaviy xizmatlardan foydalanishda, shuningdek, Islom banking mahsulotlariga bo'lgan ehtiyojida namoyon bo'lmoqda. Ushbu omillar Islom bankingi mahsulotlari va "Islom darchasi" tarmoqlarini joriy etish orqali bankning Islomiy moliyalashtirish sohasidagi biznesini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratmoqda.

Respublika bo'yicha o'rtacha hisobda Internetdan foydalanish imkoniyatining o'sishi, tariflashning pasayishi hisobiga qamrab olishning o'sishi aholining mobil va Internet xizmatlari bozoriga ko'proq jalb qilinishiga olib keladi. Mamlakat raqamlashtirish yo'nalishini oldi, shu munosabat bilan tobora ko'proq tashqi tizimlar raqamli formatga o'tkazilmoqda, bu esa yangi bank mahsulotlarini yaratishga va masofaviy xizmat ko'rsatish kanallaridan foydalangan holda bankka tashriflar sonini kamaytirishga imkon beradi.

Iqlim o'zgarishining ko'proq o'zgaruvchan ob-havo, yuqori harorat, havo sifatining yomonlashishi va suv resurslarining qisqarishi ko'rinishidagi ta'siri. O'zgidromet kuzatuvlari ko'ra respublika hududi bo'ylab havo haroratining o'rtacha statistik jihatdan sezilarli darajada oshishi kuzatilmoqda. So'nggi 60 yil ichida butun mamlakat bo'ylab, ayniqsa markaziy mintaqada harorat 40 darajadan yuqori bo'lgan kunlar soni

ko'paygan. 2021 yil noyabr oyida Toshkent va ayrim viloyatlarda birinchi marta anomal tabiiy hodisa - ko'rishning 100-200 metrgacha yomonlashishi bilan changli-qumli tuman ta'siri kuzatildi. Ushbu omillar aholining ijtimoiy turmush darajasining yomonlashishi, turli xil shoklarning yuzaga kelishi natijasida bank biznesining barqaror o'sishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi, shuningdek, bunday holatlarga nisbatan yuqori zaifligi va sezgirligi tufayli sanoat va korxonalarining defoltlarini keltirib chiqarishi mumkin.

O'zbekistonning bank sektori ekologik yo'naltirilgan faoliyatni amalga oshirish jarayonlarida yetuk emas. Barqaror moliyalashtirishni rivojlantirishning asosiy cheklovchi omillari quyidagilardan iborat::

- korporativ madaniyatning elementi sifatida ekologik javobgarlik tushunchasi mamlakatning bank sektori uchun nisbatan yangi bo'lib, bu ko'plab banklarning ushbu elementni o'z strategik rejalariga kiritishga tayyor emasligini tushuntiradi, banklar biznes strategiyasining ustuvor maqsadi foydani maksimal darajada oshirishdir; Global bozorlardagi mavjud trendlarni hisobga olgan holda, ushbu omillar bank faoliyatining yanada barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun dolzarb bo'lib bormoqda, bu esa yuqori menejmentdan korporativ madaniyatni o'zgartirish sohasida, bankning o'rta va uzoq muddatli rivojlanish strategiyasiga ESG amaliyoti va standartlarini kiritishda, g'arbiy banklarning ESG-amaliyotini o'rganish va tadqiq qilishda, Bazel qo'mitasining yangiliklarida, hamkorlar va mijozlar bilan munosabatlarni rivojlantirishda, ushbu yo'nalishda mutaxassislarining bilimlari va tayyorgarligini oshirishda zarur chora-tadbirlarni ko'rishni talab qiladi.

Bozorda raqobat kuchayayotgan bir sharoitida xalqaro moliya institutlarining davlat banklarini transformatsiya qilish dasturida **faol ishtirok etishi** va ularning mahalliy banklarning ustav kapitalidagi ishtirokini kengaytirish, bozorda Tenge bank (Qozog'iston), TBC (Gruziya), OTP Bank (Vengriya) kabi xorijiy o'yinchilarning paydo bo'lishi biznes yuritishda yangi texnologiyalar va yangi yondashuvlarni rivojlantirish va joriy etishni rag'batlantiradi, shuningdek, bankdan moliyaviy barqarorlikni oshirish, bank kapitaliga mablag' kiritish, shuningdek bankning samarali biznes-modelini yaratish chora-tadbirlarini ko'rishni talab qiladi. 2023 yil bank sektori ishtirokchilarining yanada faolligi bilan ajralib turishi kutilmoqda. Ko'plab banklarning bizneslarini raqamlashtirishni hisobga olgan holda raqobat yanada kuchliroq bo'ladi. Bozorda tobora ko'proq fintech kompaniyalari, shuningdek, bank bozorida raqobatni yanada kuchaytiradigan yangi mikromoliya tashkilotlari paydo bo'ladi.

2022 yil uchun bank faoliyatidagi asosiy voqealar xronikasi

2022 yil yanvar	“ASIA ALLIANCE BANK” ATB bankning mobil ilovasi orqali jismoniy shaxslarni onlayn kreditlash mahsulotini ishga tushirdi
2022 yil fevral	“Solidarnost” TB AJ bilan vakillik munosabatlari o'rnatildi. Bank Rossiya bankining (SPFS) moliyaviy xabarlarini uzatish tizimiga ulanish jarayonini boshladi
2022 yil aprel	Aktif Yatirim Bankasi A. S. (Turkiya) bilan savdoni moliyalashtirish sohasida hamkorlikni kengaytirish doirasida 27 aprel kuni xorijiy bankdan 1,5 million AQSh dollari miqdorida limit belgilandi.
2022 yil iyun	“ASIA ALLIANCE BANK” ATB ASIAMONEY xalqaro moliyaviy jurnali versiyasiga ko'ra “O'zbekistondagi kichik va o'rta biznes uchun eng yaxshi bank” deb topildi
2022 yil avgust	"ASIA ALLIANCE BANK" ATB HUMO Milliy to'lov tizimidan samarali hamkorlik uchun mukofotga sazovor bo'ldi. Bank veb-saytining yangilangan versiyasi ishga tushirildi
2022 yil oktyabr	“ASIA ALLIANCE BANK” ATB Global Finance xalqaro moliyaviy jurnali versiyasiga ko'ra “O'zbekistondagi kichik va o'rta biznes uchun eng yaxshi bank” deb topildi
2022 yil oktyabr	Birlashgan Arab Amirliklarining eng yirik banklaridan biri - "Mashreq Bank" bilan vakillik munosabatlari o'rnatildi va arab dirhamlarida hisobvaraqlar ochildi
2022 yil noyabr	"ASIA ALLIANCE BANK" ATB va Avstriyaning yetakchi bank guruhi Raiffeisen Bank International AG o'rtasida o'zaro anglashuv va hamkorlik memorandumini imzolandi
	Xalqaro iqtisodiy forum doirasida o'tkazilgan pul bozori va kapital bozori rivojlantirishga bag'ishlangan sessiyada O'zbekiston Respublikasi moliya vazirligi, Markaziy banki va to'loqqa banki, shu jumladan "ASIA ALLIANCE BANK" ATB o'rtasida xalqaro standartlar asosida "Birlamchi dilerlik kelishuvi" imzolandi
2022 yil dekabr	VISA xalqaro to'lov tizimi "ASIA ALLIANCE BANK"ga ko'p yillik hamkorlik mukofotini topshirdi. "ASIA ALLIANCE BANK" MasterCard Xalqaro to'lov tizimidan "O'zbekistonda faol marketing kampaniyasi uchun" mukofotiga sazovor bo'ldi

Bankning bozor pozitsiyasi

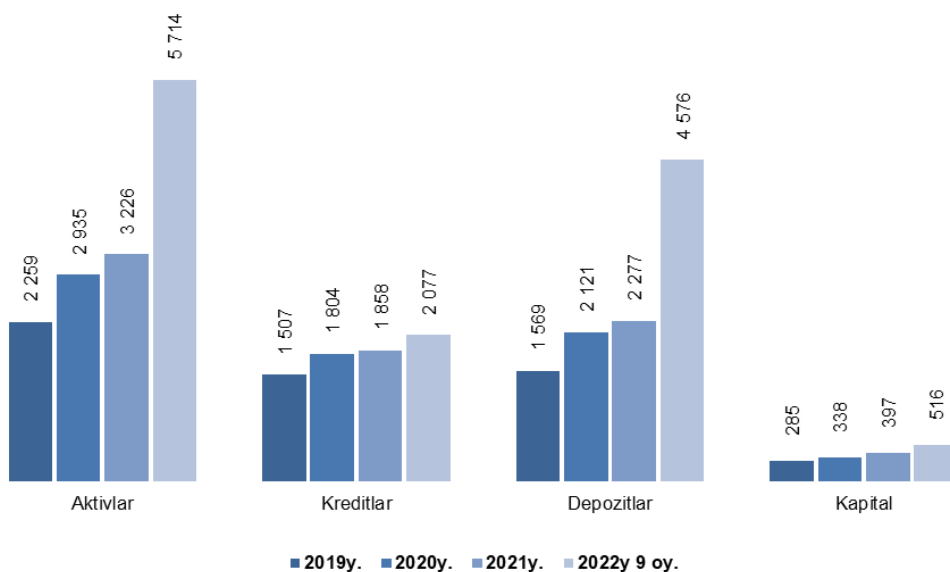
Bank tomonidan 2022 yilda bank faoliyati ko'lamini yanada kengaytirish va bank biznesini kompleks rivojlantirishni ta'minlash bo'yicha ishlari davom ettirildi.

2022 yilning 9 oyi davomida Bank asosiy ko'rsatkichlarning ijobiy dinamikasini ta'minladi. Xususan, Bank aktivlari 77 foizga oshdi va 2022 yil 1 oktabr holatiga ko'ra 5,7 trillion so'mdan oshdi. Bankning kredit portfeli 9 foizga oshib, 2,1 trln. so'mni tashkil qildi. Bankning umumiy kapitali 30 foizga oshdi yoki 516 mlrd. so'mni, sof foyda miqdori 136,6 mlrd.so'mni tashkil etdi. Bozordagi keskin raqobatga va kapitalga bo'lgan bosim saqlanishiga qaramay, Bank aktivlar (+1), depozitlar (+2) va sof foyda (+2) qiymati bo'yicha bozordagi mavqegini yaxshilashga muvaffaq bo'ldi.

«ASIA ALLIANCE BANK» ATBning bozor pozitsiyasi

Ko'rsatkichlar	01.01.22y. holatiga ko'ra		01.10.22y. holatiga ko'ra	
	mlrd. so'm	bankning pozitsiyasi	mlrd. so'm	bankning pozitsiyasi
Jami aktivlar	3 226	19	5 714	18
Kredit portfeli (brutto)	1903	18	2 077	18
Mijozlar depozitlari	2 277	18	4 576	16
Aksiyadorlik kapitali	397	20	516	21
Sof foyda	60,3	17	136,6	15

Bankning asosiy ko'rsatkichlari dinamikasi (2019-2022yillar), mlrd. so'm

Raqobat muhitini tahlil qilish

Herfindal-Xirshman indeksi (HHI) asosida hisoblangan konsentratsiya ko'rsatkichi orqali Prognozlash va makroiqtisodiy tadqiqotlar instituti ekspertlari tomonidan 2022 yil may oyida O'zbekiston Respublikasi bank sektoridagi raqobat darajasini baholashga ko'ra, bozorda konsentratsiya darajasi pasaymoqda va bank bozorida raqobat kuchaymoqda. So'nggi yillarda yangi o'yinchilar (TBC, Apelsinn, Anorbank) kelishi bilan xususiy banklar o'rtasida chakana va KO`B segmentlarida raqobat keskin oshdi. Shuningdek, kelgusida, Ipoteka-bankni xususiyashtirish orqali Vengriya OTPning bank bozoriga kirishi kutilmoqda. 5 yil ichida bank sektorida raqamlashtirish ishlari olib borilmoqda, banklar mobil ilovalarni ishlab chiqmoqdalar, masofaviy xizmat ko'rsatish kanallarini rivojlantirmoqdalar, COVID-19 pandemiyasi davrida onlayn xizmat ko'rsatish so'rovi sezilarli darajada oshdi, fintech kompaniyalari (Click, Payme, Humans) muvaffaqiyatli rivojlanmoqda. Davlat ishtirokini qisqartirish, xususiy sektor va xorijiy investorlarni jalb qilish bo'yicha ko'rilayotgan choratadbirlar raqobat sharoitlarini yaxshilashga va mamlakat bank sektorini yanada rivojlantirishga yordam beradi. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida shuningdek, davlat ulushiga ega bo'lgan tijorat banklarida transformatsiya jarayonlarini yakunlab, 2026 yil yakuniga qadar bank tizimi aktivlaridagi xususiy sektor ulushini 60 foizga yetkazish ko'zda tutilgan.

Samaradorlik ko'rsatkichlarini tahlil qilish (01.10.2022y.)

Banklar	Aktivlar	Kapital	Kreditlar	Qimmatli qog'ozlar portfeli	Sof foyda	ROA	ROE
ASIA ALLIANCE BANK	5 714 (6)	516 (7)	2 077 (6)	1 070 (3)	137 (7)	4,1%	40,0%
RAQOBAT BANKLAR							
KAPITALBANK	25 706	2 334	13 037	2 018	801	5,2%	56,0%
IPAK YULI BANKI	12 482	1 991	7 800	860	402	4,9%	30,5%
ORIENT FINANS BANK	10 469	1 562	4 821	0	310	5,1%	28,5%
TRASTBANK	7 893	1 487	3 493	1 750	498	9,0%	49,9%
INFINBANK	6 925	875	4 385	701	140	3,0%	22,9%
DAVR-BANK	3 268	567	2 542	264	151	6,8%	41,3%
Hammasi bo'lib o'rtacha bank	10351	1333	5 451	952	348	5,4%	38,4%

"Ahor-Reyting" reyting agentligi ma'lumotlariga asosan

Kapitalga mablag'larning tashqi kiritilishi yo'qligi, shuningdek faol operatsiyalarning tez o'sishi tufayli Bank kapitali katta bosim ostida bo'lib, faoliyat ko'rsatkichlarining o'sishini ishlab topilgan foyda doirasida qo'llab-quvvatlashga majbur bo'ldi, aksariyat raqobatchi banklarda esa yuqori o'sish sur'atlari ularning kapitaliga tashqi mablag'larning kiritilishi hisobiga ta'minlandi. Binobarin, bank menejmenti tomonidan barqaror faoliyat va xizmat ko'rsatishning yuqori sifatini qo'llab-quvvatlash, sifatli mijozlar bazasini va bankning mahalliy va xorijiy bozorlardagi obro'sini saqlab qolish bo'yicha barcha oqilona choralar ko'rildi.

Kelgusi yilda bozorda raqobat shubhasiz kuchayadi va Bank raqobatdosh ustunliklarni saqlab qolish uchun choralar ko'rishi kerak va zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etishga, masofaviy xizmat ko'rsatish kanallarini rivojlantirishga va biznes-jarayonlarini optimallashtirishga katta e'tibor berib, mijozlar bilan munosabatlarni sifat jihatidan yangi darajada qurishga intilishi kerak.

BANK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI

2023 yilda Bank faoliyati Bank oldiga qo'yilgan quyidagi ustuvor vazifalarni bajarishga yo'naltiriladi:

– O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 maydagi PF-5992-son "2020-2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoniga muvofiq bank faoliyatini isloh qilish bo'yicha ishlarni davom ettirish;

– o'rta muddatli davr uchun Bankni rivojlantirish strategiyasining asosiy yo'nalishlarini aniqlash (2023-2025 yillar). Ushbu yo'nalishda tashqi maslahatchilar bilan ishlash davom ettiriladi;

– tashqi maslahatchilar bilan birgalikda zamonaviy bank amaliyoti va xalqaro standartlar asosida ishlab chiqilgan yangi tashkiliy tuzilmani tasdiqlash;

– bank faoliyatini transformatsiya qilish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va jarayonlarni maksimal avtomatlashtirilgan holda amalga oshirishni ta'minlash, mijozlar bazasini segmentatsiyalash, tavakkalchiliklarni boshqarish va komplayens tizimini takomillashtirish sohasidagi ishlarni davom ettirish;

– Bankning moliya xizmati (CFO) ishini tashkil etish, byudjetlashtirish va xarajatlarni nazorat qilish tizimini takomillashtirish, shuningdek mahsulot tannarxini aniqlash va natijalarni boshqarish samaradorligini oshirish uchun transfer narxlarini shakllantirish mexanizmini joriy etish;

– ABT va Internet-bankingning zamonaviy tizimini joriy etish orqali texnologik takomillashtirish, istiqbolli innovatsion texnologiyalarni keying rivojlantirish va joriy etish, bank infratuzilmasini takomillashtirish, elektron savdo kanallarini rivojlantirish;

– xususiy sektorni rivojlantirish Islom korporatsiyasi va boshqa moliya institutlari bilan hamkorlikda Islomiy moliyalashtirishni joriy etish sohasidagi ishlarni davom ettirish, shariat qonunlariga muvofiq bank xizmatlarini ko'rsatish imkonini beruvchi infratuzilmani yaratish;

– bank xizmatlari va savdo kanallarini kengaytirish, bank mahsulotlarini standartlashtirish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, biznes-jarayonlar sifati ko'rsatkichlari tizimlarini joriy etish, shu jumladan mijozlar ehtiyojini qondirish va sodiqlik darajasini baholash (NPS, CSI);

– Bank aktivlari sifatini oshirish, tavakkalchiliklarni boshqarishning ilg'or usullarini joriy etish, shuningdek Bankning bozor pozitsiyalarini mustahkamlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish hisobiga Bankning investitsiyaviy jozibadorligini oshirish;

– Bank xodimlarining bilim va ko'nikmalarini takomillashtirish, xodimlarning ish samaradorligi ko'rsatkichlari asosida mehnat unumdorligini oshirish va mehnatni rag'batlantirish.

Kredit faoliyati

2022 yil 1 oktyabr holatiga ko'ra, kredit zaxiralari (brutto) chegirib tashlangunga qadar Bankning kredit portfeli hajmi 2 trln. 77 mlrd.so'mni, shu jumladan chet el valyutasidagi kreditlar 733 mlrd. so'mni (35%) tashkil qildi.

2022 yilning 9 oyi davomida ajratilgan kreditlarning umumiy hajmi 1 262 mlrd. so'mni tashkil etdi, shu jumladan mijozlar turlari bo'yicha quyidagicha:

- yuridik shaxslarga - 878 mlrd. so'm;
- jismoniy shaxslarga - 384 mlrd. so'm .

2023 yilda real iqtisodiyot va aholini kreditlash loyihalarini moliyalashtirish orqali bankning kredit portfeli hajmini oshirish bo'yicha ishlar davom ettiriladi. Kapitalning etariligi ko'rsatkichlari prognozini hisobga olgan holda, 2023 yilda kreditlarning prognoz hajmi 1,7 trln so'mdan oshishi rejalashtirilgan. 2023 yil yakuni bo'yicha kredit portfelinig qoldig'i (sof) **2.778 mlrd. so'mni** tashkil etadi. Kredit portfelinig (netto) jami aktivlarga nisbati 38 foiz darajasida shakllantiriladi (2024 yil 1 yanvar holatiga ko'ra). Mumkin bo'lgan yo'qotishlarga qarshi zaxiralarning qoldig'i 103 milliard so'm miqdorida yoki umumiy kredit portfeli hajminig 3,6 foizda rejalashtirilgan.

Bank kredit faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari, mlrd. so'm

Asosiy ko'rsatkichlar	01.10.2022 (fakt)	01.01.2023 (kutilgan)	01.01.2024 uchun prognoz	O'zg., (kutil.)%
Kredit portfeli (brutto)	2 077	2 174	2 893	33%
Yo'qotishlarga qarshi yaratilgan zaxiralar	29	38	47	24%
Kredit portfeli (netto)	2 048	2 136	2 846	33%
Berilgan kreditlar hajmi	1 262	1 786	1 766	-1%
Kreditlar bo'yicha o'rtacha % stavkasi	17,90%	17,80%	18,8%	5,62%
Zahiralash darajasi, %	1,40%	1,70%	1,60%	-0,10%
Chakana kreditlarning ulushi,%	32,90%	32,60%	31,0%	-1,60%
5 ta yirik kredit ulushi, %	9,10%	15,10%	12,3%	-2,80%

Bankning kredit liniyasini kengaytirish, shuningdek, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish maqsadida 2022 yilda modulli kreditlashning 9 ta turi joriy etildi, bunda kreditlashning standart shartlari hamda filiallar tomonidan mijozlarning kredit buyurtmalarini tezkor ko'rib chiqish va tasdiqlash ko'zda tutilgan. Hisobot davrida berilgan modulli kreditlarning umumiy hajmi 101,6 mlrd. so'mni tashkil etdi. Shu jumladan, BIILLZ avtomatlashtirilgan tizimi orqali kichik biznes sub'ektlariga onlayn kredit berish yo'lga qo'yildi, ularning berish hajmi 4,1 mlrd.so'mni tashkil etdi.

2023 yilda qisqa muddatli kreditlar berish hajmi jami 389 mlrd.so'mga, ularning kredit portfelidagi ulushini 19 foizga, uzoq muddatli kreditlar berish hajmi 1 377 mlrd. so'mga yetkazilishi va ularning portfeldagi ulushini 81 foizga yetkazilishi rejalashtirilgan.

Kredit portfeli hajmini kengaytirishni iqtisodiyotning istiqbolli tarmoqlaridagi loyihalarini moliyalashtirish, shu jumladan xalqaro moliya institutlarining kredit liniyalari hisobidan 175 mlrd.so'm loyihalarni moliyalashtirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlariga 172 mlrd. so'm modulli kreditlar berish, shuningdek, chakana kredit mahsulotlari hajmini kengaytirish hisobiga ta'minlash rejalashtirilgan.

Iqtisodiyot tarmoqlari bo'yicha kredit portfelining ko'rsatkichlari

Asosiy ko'rsatkichlar	01.01.2023 (kutil.)	01.01.2024 (prognoz)	O'zg., (kutil.)%
	Tarkibi %.		
Xizmatlar	21%	22%	1%
Savdo va umumiy ovqatlanish	17%	18%	1%
Sanoat	16%	17%	1%
Qishloq xo'jaligi	8%	8%	-
Qurilish	3%	2%	-1%
Transport va kommunikatsia	2%	2%	-
Boshqalar (jismoniy shaxslar, uy-joy kommunal xo'jaligi)	33%	31%	-2%
Jami portfel (brutto)	100%	100%	

Joriy yilning 9 oyi davomida KIA va CHERRY avtomobillarini sotib olish uchun avtokreditlar joriy etildi, mobil ilovada onlayn kreditlash ishga tushirildi, kredit kartalarini joriy etish bo'yicha uslubiy ishlov berishlar yakunlandi. Bozorning turli segmentlarini qamrab olishni kengaytirish maqsadida ish haqi to'g'risidagi ma'lumotnomani taqdim etmasdan barqaror daromad manbalariga ega bo'lgan jismoniy shaxslarga kreditlar taqdim etish imkoniyati yaratildi.

Bankning chakana biznesni rivojlantirish dasturi doirasida 2023 yilda chakana mahsulot liniyasini kengaytirish, skoring modelini takomillashtirish va kreditlar sifatini oshirish bo'yicha ishlar amalga oshiriladi.

Shuningdek, kichik biznes subyektlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarni kreditlash biznes jarayonlarini optimallashtirish, xususan, bank va Davlat soliq qo'mitasi, Kredit axboroti davlat reyestri, "CRIF" kredit byurosi o'rtasida elektron ma'lumotlar almashinuvi bo'yicha ishlar davom ettiriladi.

В 2022 году в целях совершенствования скоринговой модели банка была проведена совместная работа с кредитным бюро CRIF и ZYPL (Таджикистан). В 2023 году будет продолжено сотрудничество с FIS – GROUP (Россия) по внедрению системы Collection, предусматривающей систематизацию и унификацию процессов пост-кредитного обслуживания заемщиков и сбора кредитной задолженности на основе лучшей банковской практики и принципов (pre, soft, hard, legal).

2022 yilda bankning skoring modelini takomillashtirish maqsadida CRIF va ZYPL (Tojikiston) kredit byurosi bilan hamkorlikda ish olib borildi. 2023 yilda FIS – GROUP (Rossiya) bilan qarz oluvchilarga kreditdan keyingi xizmat ko'rsatish va kredit qarzlarni yig'ish jarayonlarini eng yaxshi bank amaliyoti va tamoyillari (pre, soft, hard, legal) asosida tizimlashtirish va unifikatsiya qilishni nazarda tutuvchi Collection tizimini joriy etish bo'yicha hamkorlik davom ettiriladi.

Ta'minot turlari bo'yicha kredit portfelining tuzilishi

Asosiy ko'rsatkichlar	01.01.2023 (kutil.)	01.01.2024 (prognoz)	O'zg., (kutil.)%
	Ulush %.		
Sug'urta polislar	36%	30%	-6%
Tijorat ko'chmas mulki	32%	33%	1%
Transport vositalari	11%	15%	4%
Uskuna	9%	10%	1%

Uchinchi tomon kafolatlari	8%	9%	1%
Turar-joy ko`chmas mulki	3%	3%	-
Depozitlar	0%	0%	-
Ta'minotning boshqa turlari	0%	0%	-
Jami	100%	100%	

2022 yil 1 oktyabr holatiga ko'ra kreditlar bo'yicha muddati o'tgan qarzdorlik (asosiy qarz va foizlar) 37 mlrd.so'mni, sud muhokamasidagi kreditlar - 17 mlrd. so'mni tashkil qiladi, shuningdek bank balansida 14 mlrd. so'm miqdoridagi restrukturisatsiya qilingan kreditlar mavjud. Kredit portfelining sifat darajasiga ko'ra, Bankning kredit portfelidagi "standart" kreditlar shaklida tasniflangan kreditlarning salmoq o'lchovi 2 375 mlrd.so'mni yoki kreditlarning 92,6 foizini, "subprime" kreditlarning salmoq o'lchovi 116 mlrd. so'mni (4,5 foiz) tashkil etdi. "Qoniqarsiz", "shubhali" va "umidsiz" kreditlar (NPL) deb tasniflangan muammoli kreditlar 62,4 milliard so'mni yoki Bankning kredit portfelida 3 foizni tashkil etdi. Kreditlar bo'yicha yaratilgan (jamlangan) sof zaxiralar summasi 28,7 mlrd.so'mni yoki portfelning 1,4 foizini tashkil etdi. 2023 yilda muddati o'tgan kreditlar darajasi 1,8 foizga, sof jamg'arilgan zaxiralar summasi 43,6 milliard so'm bo'lishi rejalashtirilgan.

2022 yilning 9 oyi davomida kredit faoliyatidan olingan foizli daromadlar miqdori 292,9 milliard so'mni tashkil etdi, bu esa o'tgan yilga nisbatan 33 foizga oshdi. Shu bilan birga, hisobot sanasida kredit portfelining o'rtacha tortilgan stavkasi yillik 17,9 foizni, shu jumladan milliy valyutadagi kreditlar bo'yicha 23,5 foiz va chet el valyutasidagi kreditlar bo'yicha 7,6 foizni tashkil etdi.

Pul-kredit bozoridagi mavjud vaziyatdan kelib chiqqan holda, shuningdek, bankning sof foiz marjasining zarur darajasini ta'minlash maqsadida 2023 yilda kreditlashning o'rtacha og'irlikdagi stavkasini yillik 20 foiz, shu jumladan milliy valyutadagi kreditlar bo'yicha 23,8 foiz va chet el valyutasidagi kreditlar bo'yicha 9,8 foiz rejalashtirilgan. Shuningdek, kapitalning cheklangan imkoniyati sharoitida Bank yuqori marjali modulli kreditlar (yiliga 28% -29%) berish orqali KO`B sub'ektlarini kreditlash hajmini oshiradi.

Bank bankning kredit portfelini etarli darajada diversifikatsiya qilishni ta'minlash bo'yicha chora-tadbirlarni ko'radi. Chakana kreditlashni kengaytirish doirasida Bank chakana kreditlar portfelini Bank kredit portfelining umumiy hajmidan 30-35 foiz (868-1012 mlrd.so'm). darajada saqlashni rejalashtirmoqda.

Bankning investitsiyaviy va emissiyaviy faoliyati

Bank investitsiya faoliyatini istiqbolli yo'nalishlardan biri deb biladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 13 apreldagi "Kapital bozorini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6207-son farmoni bilan 2021-2023 yillarda kapital bozorini rivojlantirish dasturi tasdiqlandi, unda 40 ta chora-tadbirlar nazarda tutilgan, shu jumladan:

- yangi turdagi vositalarni joriy etish (fyucherslar, shu jumladan valyuta, opsiyonlar, ETF, birja obligatsiyalari);
- korporativ obligatsiyalarni chiqarish uchun ta'minot talabini bekor qilish;
- islom moliyalashtirish tamoyillari asosida "Sukuk" obligatsiyalarini joriy etish;
- kapital bozori sohasidagi milliy reyting agentliklarining faoliyatini tashkil etish bo'yicha huquqiy asoslar yaratish;
- "Toshkent" Respublika fond birjasi tomonidan qimmatli qog'ozlar bilan onlayn rejimda bitimlarni amalga oshirish bo'yicha, brokerlarni ulash imkoniyatiga ega bo'lgan mobil ilova ishlab chiqish;
- yirik xalqaro investorlarni ichki kapital bozoriga jalb qilish uchun MD va xalqaro qimmatli qog'ozlar depozitariylari (Clearstream, Euroclear) o'rtasida yaqindan hamkorlikni o'rnatish;
- investitsiya jamg'armalari faoliyatini takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish;
- korporativ qimmatli qog'ozlarga mablag'larni joylashtirish uchun davlat kafolatisiz \$50 million dollar miqdorida mablag'lar jalb qilgan holda investitsiya jamg'armasini yaratish;
- fuqarolar, shuningdek norezidentlar tomonidan davlat qimmatli qog'ozlarini (Markaziy bank obligatsiyalari bundan mustasno) sotib olish imkoniyatini yaratish (dastlabki bosqichlarda – XMI uchun).

Shuningdek, mazkur Farmonda, erkin muomaladagi qimmatli qog'ozlarning umumiy hajmini YaIMning kamida 5 foiziga yetkazish asosiy maqsadli parameter ekanligi belgilab qo'yilgan bo'lib, 2023 yil 1 yanvardan boshlab mahalliy emitentlar o'z aksiyalarini dastlab respublika fond birjasida joylashtirgandan so'ng xorijiy fond bozorlarida joylashtirishi mumkin;

Yuqoridagi kutilayotgan ijobiy o'zgarishlarni inobatga olgan holda, 2023 yilda Bank investitsiya vositachisi, investitsiya aktivlarining ishonchli boshqaruvchisi, qimmatli qog'ozlar bozorida investitsiya maslahatchisi sifatida faoliyat yuritish qobiliyatini baholash maqsadida O'zbekiston kapital bozoridagi tendentsiyalarni kuzatishda davom etadi.

Bankning investitsiya portfeli 2022 yil 1 oktyabr holatiga ko'ra «Absolut Leasing» MCHJ ShK - sho'ba kompaniyasiga qo'yilmalardan, kredit-axborot tahliliy markazi va CRIF kredit-axborot xizmatlariga dasturiy investitsiyalardan iborat. Hisobot sanasidagi investitsiya portfeli hajmi 2 658,1 mln so'mni tashkil etdi.

2023 yilda bank tomonidan Islomni moliyalashtirish bo'yicha ixtisoslashtirilgan kompaniyaning ustav fondida ishtirok etish orqali Islom moliyalashtirish loyihasini realizatsiya qilish bo'yicha ishlar davom ettiriladi. Shuni ta'kidlash kerakki, Islomiy moliyalashtirish shu o'rinda bank biznesini rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlaridan biridir. Mamlakat Savdo-sanoat palatasi tomonidan BMTTD bilan hamkorlikda o'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, so'rovda qatnashgan biznes vakillarining 38 foizi va jismoniy shaxslarning 56 foizi diniy

e'tiqodi tufayli an'anaviy banklardan kredit olmaydilar. Mazkur yo'nalishni rivojlantirish istiqbollari inobatga olgan holda, Bank tomonidan Toshkent shahrida va bank mavjud bo'lgan hududlarda "Islomiy darchasi"ni tashkil etish orqali Islomiy moliyalashtirish xizmatlarini joriy etish bo'yicha choralar ko'rildi. Hozirgi vaqtda bank tomonidan dasturiy ta'minotni o'rganish va sotib olish, Islomiy banking sohasidagi mutaxassislarni tayyorlash bo'yicha ishlar tashkil etilgan. Biroq, infratuzilmaning, normativ bazaning, omonatlarni himoya qilishning yo'qligi, shuningdek, fiskal to'siqlar Islomiy moliyalashtirishni joriy etishga to'sqinlik qilmoqda. Shu munosabat bilan Bank jahon amaliyoti asosida Islomiy moliyalashtirish kontseptsiyasi yaratish, amaldagi qonunchilik doirasida "Islom darchasi" loyihasini ishlab chiqish, shuningdek, Islomiy moliyalashtirish mahsulotlarini ilgari surish imkoniyatini izlash bo'yicha ish olib boradi.

2023 yilda Bankning emissiya faoliyati qarz va ulushli qimmatli qog'ozlarni chiqarish va sotish orqali uzoq muddatli resurs va kapital bazasini mustahkamlashga yo'naltiriladi. Qimmatli qog'ozlarni chiqarish Bankka resurslarni kengaytirish va diversifikatsiya qilish imkonini beradi, shuningdek, Bankning barcha omonatchilari va investorlariga o'z mablag'larini jozibador shartlarda joylashtirish uchun muqobil imkoniyat beradi.

Shu yilning sentyabr oyida kapitalning etariligi ko'rsatkichlarini yaxshilash maqsadida Aksiyadorlarning umumiy yig'ilishi tomonidan bank foydasini jami 193 mlrd so'mga kapitallashtirish to'g'risida qaror qabul qilindi. Biroq, ushbu qaror bankni rivojlantirishning to'liq salohiyatini va bankning bozordagi mavqeini mustahkamlash ambitsiyalarini amalga oshirishga imkon bermaydi. Shu munosabat bilan, kapitallashuv darajasini oshirish maqsadida xalqaro moliya institutlari (XMI, YETTB, OTB va boshqalar) orasidan strategik sheriklarni topish, shuningdek, aksiyadorlarning mablag'larini bank kapitaliga kiritish imkoniyati bo'yicha ishlar amalga oshiriladi.

Shuningdek, regulyativ kapital miqdorini oshirish maqsadida Bank ustav kapitalining 20 foizigacha bo'lgan miqdorda, belgilangan daromadga ega bo'lgan imtiyozli aksiyalarni chiqarishni amalga oshirish imkoniyatiga ega.

Banklararo pul va valyuta bozorlaridagi operatsiyalar

Bugungi kunda Bank pul bozorida netto-kreditor bo'lib, banklararo bozorning faol ishtirokchilaridan biri hisoblanadi. Bank pul va valyuta bozorlarida milliy va chet el valyutalarida banklararo depozitlarni jalb qilish va joylashtirish bo'yicha operatsiyalarni, valyuta SVOPlarini, Forex operatsiyalarini va boshqalarni amalga oshiradi.

O'zbekiston Respublikasining barcha banklari bilan hamkorlik yo'lga qo'yilgan, shuningdek, mahalliy va xorijiy kontragent-banklar bilan joylashtirish va qarz olish, shuningdek, banklararo bozorda forex operatsiyalarini o'tkazish sohasida bosh kelishuvlar imzolangan. Banklararo bozordagi operatsiyalar hamkor banklar bilan REFINITIV savdo terminallari, hamkor banklar terminallari va O'zRVB orqali amalga oshiriladi.

Milliy va xorijiy valyutalarda likvidlikning yetarli darajasini saqlab qolish maqsadida bank muntazam ravishda banklararo depozitlarni joylashtirish va jalb etish bo'yicha bitimlar amalga oshirdi, shuningdek, birjadan tashqari valyuta bozorida faol ishtirok etdi.

Pul va valyuta bozorlaridagi operatsiyalar, mln. AQSh dollarida.

01.10.2022yil uchun ko'rsatkichlar	Miqdori	Bitimlar soni
Banklararo bitimlar		
<i>milliy valyuta, mlrd. so'mda</i>	3 761	109
<i>chet el valyutasida</i>	99	58
Depozitlarni MBka (overnayt) joylashtirish, mlrd. so'mda	8 535	99
O'zRVBda Konvertatsiya qilish	306	270
Chet el valyutasini milliy valyutaga konvertatsiya qilish (mahalliy banklar)	230	135
Forex bitimlari	886	544
Svop - sotish	47	10
Banknot bitimlar	176	38

Bank kapitalining likvidligi va etariligi ko'rsatkichlarini yaxshilash maqsadida umumiy qiymati 44,2 mln. AQSh dollari va 3 million yevro miqdorida sotish bo'yicha valyuta svop operatsiyalari o'tkazildi. Ulardan Markaziy bank bilan overnayt shartlarida 33,2 million AQSh dollari miqdorida bitim imzolandi.

Bank investor va diler sifatida davlat qimmatli qog'ozlarining (DQQ) birlamchi va ikkilamchi bozorlarida operatsiyalarni faol amalga oshiradi. Shuni ta'kidlash kerakki, 2022 yil noyabr oyida Samarqand shahrida bo'lib o'tgan Xalqaro iqtisodiy forum doirasida pul bozori va kapital bozorni rivojlantirishga bag'ishlangan sessiyada Bank va Moliya vazirligi hamda Markaziy bank o'rtasida "Birlamchi dilerlik kelishuvi" imzolangan edi. Yirik davlat banklari bilan bir qatorda oldi-sotdi bo'yicha birlamchi DQQ maqomini olish bankka ham foizli daromadlar, ham foizsiz tushumlar manbalarini kengaytirish imkoniyatini, shuningdek, DQQ bilan o'tkazilgan operatsiyalar hajmi uchun rag'batlantiruvchi mukofot olish imkoniyatini ochdi, u infratuzilmani rivojlantirish, malakasini oshirish va ushbu jarayonda bevosita band bo'lgan xodimlarni rag'batlantirish uchun ulardan maqsadli foydalanishni nazarda tutadi.

Shunday qilib, hisobot davrida investor uchun umumiy qiymati 1 017,0 mlrd.so'mlik 1 094 062 dona DQQ sotib olish bo'yicha 34 ta bitim amalga oshirildi.

Shu bilan birga, bank o'z mablag'lari hisobidan davlat qimmatli qog'ozlarining ikkilamchi bozorida ishtirok etadi. Hisobot davrida umumiy qiymati 124,3 mlrd.so'mlik 132 470 dona DQQ sotish bo'yicha 13 ta bitim amalga oshirildi.

2022 yil 1 oktyabr holatiga ko'ra DQQ portfelining umumiy balans qiymati 1 069,5 mlrd.so'mni tashkil etdi. Hisobot davrida davlat qimmatli qog'ozlari bozoridagi faoliyat 66 038,8 mln so'm daromad keltirdi.

Likvidlik va kapitalning adekvatligi ko'rsatkichlariga talab ortib borayotganligini hisobga olib, Bank davlat qimmatli qog'ozlari portfelini oshirishda davom etadi. 2023 yilda oldi-sotdi hajmini oshirish va DQQ hajmini 952 mlrd.so'mdan ortiq saqlash rejalashtirilgan bo'lib, bu bankning likvid va daromadli aktivlarining maqbul tuzilishini ta'minlaydi.

Bank likvidligini samarali boshqarish maqsadida Markaziy bankning maxsus platformasida 1 kun (overnayt) muddatga va O'zRVB platformasida boshqa muddatlar bilan (auksion) REPO bitimlari tuziladi. Shunday qilib, 2022 yilning 9 oyi davomida 97 ta bitim amalga oshirildi, shundan 91 tasi bir overnayt REPOga tegishli. REPO bitimlarida ishtirok etgan DQQlarning umumiy soni 2 707 700 donani, ularning umumiy qiymati 2 707,8 mlrd.so'mni tashkil etadi.

Bank moliya bozorlarida muvaffaqiyatli tajribaga ega bo'lib, bu erda moliyaviy bozor operatsiyalari va korporativ qonunchilikni yaxshi biladigan va tushunadigan jamoa tashkil etilgan. Keng tahliliy va boshqaruv ma'lumotlarini shakllantirish, o'z qimmatli qog'ozlarini chiqarish va joylashtirish bo'yicha katta to'plangan tajriba, xususan, bank tashkil topganidan beri bank aksiyalarining 14 ta chiqarilishi, shuningdek 6 ta depozit sertifikatlari chiqarilishi va subordinatsiyalangan obligatsiyalarning debyut chiqarilishi bilan bozorlar kon'yunkturasi tendentsiyalari va o'zgarishlarini monitoring qilish ishlari tashkil etildi.

Ichki va tashqi iqtisodiy sharoitlarni, O'zbekiston moliya bozorlarini rivojlantirish istiqbollari, moliyaviy vositalar ro'yxatini kengaytirishni hisobga olgan holda Bank tomonidan pul va valyuta bozorlarida, shuningdek kapital bozorida operatsiyalar sohasida izchil ishlar amalga oshiriladi, shu jumladan:

- avtomatlashtirish va unifikatsiya qilish, Internet-banking tizimlari, mobil ilovalar va tashqi platformalar (Refinitiv, Bloomberg, O'zRFB, O'zRVB, Depozitariy) bilan integratsiya qilish maqsadida G'aznachilikni boshqarmasi tomonidan amalga oshirilayotgan operatsiyalar bo'yicha biznes-jarayonlar sxemalarining batafsil tavsifi va blokini ishlab chiqish;
- chet el valyutasida likvidlikni qo'llab-quvvatlash va foydali kotirovkalar oqimini olish uchun sherik-banklar sonini kengaytirish;
- zamonaviy texnologiyalar va yondashuvlarga asoslangan tavakkalchiliklarni boshqarish tizimini va ochiq valyuta pozitsiyasini takomillashtirish;
- balans aktivlari va passivlarini, foiz va valyuta tavakkalchiliklarini boshqarish sohasidagi uslubiy bazani takomillashtirish;
- forvardlar, fyucherslar va boshqa xedjirlash vositalarini o'z ichiga olgan turli xil moliyaviy vositalarni joriy etish va ulardan foydalanish;
- davlat qimmatli qog'ozlarini oldi-sotdi sohasida bankning vositachilik faoliyatini kengaytirish, ikkilamchi bozorni qo'llab-quvvatlash bo'yicha market-meyker faoliyatini rivojlantirish, shuningdek daromad manbalarini kengaytirish;
- evrobondlar va boshqa past xavfli vositalarni sotib olish orqali tavakkalchilik aktivlar tarkibini optimallashtirish va kapitaldan samarali foydalanish;
- investitsiya vositalarini kengaytirish orqali g'aznachilikning mahsulot qatorini rivojlantirish: qimmatbaho metallar, jumladan, egasizlantirilgan metall hisobvaraqlari vositalari, Islomiy moliyalashtirish vositalari va kriptovalyutalari bilan savdoni joriy etish imkoniyatlari;

- resurslar qiymati, sof foiz marjasi, resurslarni taqsimlash bo'yicha g'aznachilikning hisob-kitoblari va yondashuvlarini tayyorlash orqali transfer narxlarini shakllantirish bo'yicha taklifni ishlab chiqish;
- valyuta-ayirboshlash va konversiya operatsiyalari bo'yicha kurslarni belgilash amaliyotini takomillashtirish, o'tkazilayotgan valyuta operatsiyalari bo'yicha kurslarni aniqlash va belgilash, kurs farqini hisobga olishni takomillashtirish bo'yicha yagona hujjatni ishlab chiqish;
- g'aznachilik, muddatli va derivativ vositalar sohasida mutaxassislarni muntazam ravishda o'qitish.

Xalqaro faoliyat

Xalqaro faoliyatni kengaytirish maqsadida Bank 2022 yilda xalqaro moliya tashkilotlaridan kredit liniyalarini jalb qilish, xorijiy banklar bilan hamkorlik aloqalarini o'rnatish va bank imidjini oshirish bo'yicha qator chora-tadbirlarni amalga oshirdi. Xususan, 2022 yil fevral oyida "Solidarnost" TB AJ (Rossiya) bilan vakillik munosabatlarini o'rnatish to'g'risida shartnoma imzolandi, aprel oyida Aktiv Yatirim Bankasi A.S. (Turkiya) tomonidan 1,5 million AQSh dollari miqdorida savdoni moliyalashtirish sohasida limit belgilandi, iyun oyida tashqi savdo operatsiyalari bo'yicha majburiyatlarni bajarish uchun «ASIA ALLIANCE BANK» ATBga Turk liralarda vakillik hisobvarag'i ochildi.

AABga 20 million AQSh dollari miqdorida ICRCChSni qo'shimcha moliyalashtirish liniyasini ajratish to'g'risida kelishuvga erishildi, masala ishlab chiqildi Dubayning eng yirik banklardan biri – Mashreqbank bilan vakillik munosabatlari o'rnatildi, FX, Custody va banknot biznesi kabi g'aznachilik operatsiyalari sohasida mumkin bo'lgan hamkorlik masalalari muhokama qilindi.

Bank faoliyati ko'lamini kengaytirish, shuningdek, xalqaro moliya institutlari va xorijiy banklar bilan munosabatlarni rivojlantirish maqsadida Bank tomonidan quyidagi tadbirlar amalga oshiriladi:

Hamkor-banklar tarmoqlarini kengaytirish, xususan, "Raiffeisen bank" va "Asia Alliance Bank" o'rtasida imzolangan hamkorlik memorandumini doirasida forex operatsiyalari va 5 million Yevro miqdorida savdoni moliyalashtirish liniyasini jalb qilish, shuningdek, bankning ESG siyosatini ishlab chiqish sohasida o'rnatiladi;

mustahkam, mijozlarga yo'naltirilgan va ishonchli bank muassasasi sifatida Bankning ijobiy imidjini mustahkamlash va yanada rivojlantirish;

bankning ichki va xalqaro reytinglarini oshirish bo'yicha maqsadli ishlarni amalga oshirish, shuningdek, milliy va xalqaro bank ko'rgazmalari va konferensiyalarida ishtirok etish;

bankning investitsiyaviy jozibadorligini oshirish va strategik investorni jalb etish bo'yicha maqsadli ishlarni amalga oshirish. Bunda Bankning investitsiyaviy jozibadorligini oshirish chora-tadbirlarni realizatsiya qilishga, Bank kapitaliga strategik investorni jalb etish hamda ularning kredit liniyalari va moliyalashtirish liniyalarini jalb etish maqsadida xalqaro moliya institutlari va xorijiy banklar bilan hamkorlikni kengaytirishga alohida e'tibor qaratiladi. Xorijiy investorni jalb qilish Bank oldidagi strategik vazifalardan biri bo'lib, bu o'z navbatida Bankning mijozlar oldidagi obro'si va ishonchligini oshirishga, boshqa Banklardan mijozlar mablag'larining kirib kelishiga yordam beradi;

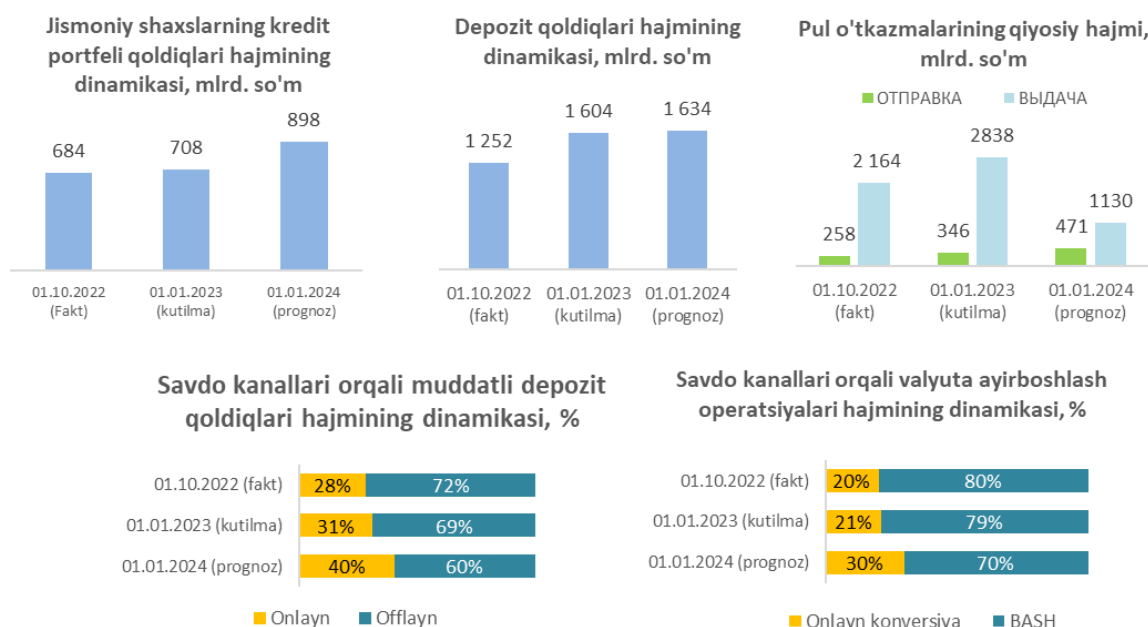
Bank kapitaliga strategik investorni jalb qilish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish doirasida Bank o'z faoliyatida tabiiy muhitni muhofaza qilishga va unga zararli ta'sirni minimallashtirishga e'tibor qaratadi. Xususan, atrof-muhitga g'amxo'rlik qilish xalqaro moliya institutlarining investitsiya operatsiyalarida namoyon bo'lishini hisobga olgan holda, Bank energiya samaradorligi va qayta tiklanadigan, muqobil energiya manbalari va toza texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha loyihalarda ishtirok etish imkoniyatlarini o'rganmoqda.

Chakana biznes

So'nggi yillarda Bank chakana xizmatlar bozorida sezilarli natijalarga erishdi. Xususan, yangi xizmat turlarini joriy etish, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va yangi xizmat ko'rsatish kanallarini yaratish hisobiga bankning chakana xizmatlar ko'lamini kengaytirildi va takomillashtirildi. Operatsiyalarning umumiy hajmida chakana biznesning ulushi barqaror o'sib bormoqda. Shunday qilib, 2022 yilning 9 oyi yakunlariga ko'ra, bankning umumiy kreditlar portfelidagi chakana kreditlar portfelining salmoq o'lchovi 32,9 foizni tashkil etdi (2021 yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha 29,8 foizni tashkil etgan), umumiy depozit bazasidagi chakana depozitlar ulushi 27,3 foizni tashkil etdi (2021 yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha 8,4 foizni tashkil etgan), Bank daromadlarini shakllantirishda chakana operatsiyalarning ishtiroki - %.

Bank biznesini transformatsiya qilish doirasida amalga oshirilgan chora-tadbirlar operatsiyalar hajmini kengaytirish va xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga imkon berdi. Xususan, kredit konveyeri asosida o'z scoring modeli va anderryting mexanizmini joriy etish, shuningdek, konstruktor-depozitlar negizida yangi turdagi omonatlarni joriy etish jarayonlarning texnologik samaradorligini oshirishga, kreditlash salohiyatini kengaytirishga va mijozlarning depozitlarini jalb qilishga, shuningdek bankning operatsion xarajatlarini optimallashtirishga yordam berdi. Shunday qilib, 2022 yilning 9 oyi davomida kredit konveyeri orqali ishlov berilgan kredit arizalarining umumiy soni 19 976 donani tashkil etib, o'tgan yilning shu davridagi 9 oyiga nisbatan 1 259 donaga oshdi. 2022 yil 1 oktyabr holatiga ko'ra, chakana depozitlarning umumiy qoldig'idagi onlayn-depozitlarning salmoq o'lchovi 27,9 foizni tashkil etdi va jismoniy shaxslarning valyutani sotishning umumiy hajmidagi onlayn konversiya qilishning salmoq o'lchovi 22,2 foizni va valyutani sotib olishning 14,2 foizini tashkil etdi.

Shuningdek, bank kartalarini sotish sonini ko'paytirish bo'yicha faol ishlar olib borildi, ularning umumiy soni hisobot davrida 89 719 donaga oshdi. Jismoniy shaxslarning plastik kartalaridagi mablag' qoldiqlari 104 foizga oshdi va 01.10.2023 yil holatiga ko'ra 418 mlrd.so'mga yetdi, bankomatlar va infokiosklar tarmog'i kengaytirildi (259 dan ortiq), avtomatlashtirilgan depozit mashinalari (20 dan ortiq) va boshqalar joriy etildi.

Aholi farovonligi oshgani sayin, ularning yangi chakana bank xizmatlariga bo'lgan talabi ortib bormoqda. Banklar va Fintex-kompaniyalarining kuchli raqobatini hisobga olgan holda, Bankning chakana biznesini rivojlantirish chora-tadbirlari chakana operatsiyalar hajmini sezilarli darajada kengaytirishni, aholiga alohida bank mahsulotlari va xizmatlarini taklif qilishdan mijozlar bilan o'zaro munosabatlarning kompleks modelini shakllantirishga o'tishni nazarda tutishi kerak, bu ularning moliyaviy xizmatlar sohasidagi ehtiyojlarining kata qismini qondirishga va operatsiyalarning ahamiyatli ulushiga xizmat ko'rsatishga imkon beradi, shu jumladan:

- mahsulotlar qatorini rivojlantirish va barcha savdo va xizmat ko'rsatish kanallarini jadal rivojlantirish - mijozlarga xizmat ko'rsatishning ko'p funktsiyali tizimini shakllantirish va masofaviy savdo va xizmat ko'rsatish kanallarini keng joriy etish;
- samarali o'zaro ko'p tomonlama savdo tizimini yaratish, mahsulotlarni paketlash va xavf darajasini hisobga olgan holda moslashuvchan narxlashdan foydalanish;
- jismoniy shaxslarga kredit berish hajmini kengaytirish, standart, talab yuqori bo'lgan chakana kredit mahsulotlarini ishlab chiqish va joriy etish;
- "smart office" konsepsiyasi asosida mijozlarga kompleks xizmat ko'rsatishning zamonaviy markazlari orqali kredit mahsulotlarini sotish kanallarini rivojlantirish va kengaytirish bo'yicha ishlarni tashkil etish, "yagona darcha" tamoyili bo'yicha qo'shimcha servisni tashkil etish: mijozlarga maslahat berish, sug'urta va baholovchi, notaries bo'yicha xizmatlar va boshqa moliyaviy xizmatlar;
- strategik investorni Bank kapitaliga jalb etish, uzoq muddatli resurs bazasini kengaytirish va ipoteka kreditini fondlash uchun, shuningdek qarz qimmatli qog'ozlarini (depozit sertifikatlari va korporativ obligatsiyalar) chiqarish yo'li bilan ularning kredit liniyalarini jalb qilish maqsadida xalqaro va mahalliy moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish;
- depozit xizmatlari sifatini boshqarish tizimini takomillashtirish va aholi uchun depozit mahsulotlarining jozibadorligini ta'minlash, mijozlarga kompleks xizmat ko'rsatishning zamonaviy markazlari orqali depozit mahsulotlarini sotish kanallarini rivojlantirish va kengaytirish, kross-savdo mexanizmini faol qo'llash;
- karta biznesini rivojlantirish (ish haqi loyihalari, VISA, Master Card, China Union Pay va boshqalar), xususan, ish haqi loyihalari sohasida samarali mijozlar bazasini o'sishini va yangi mijozlarni jalb qilish uchun vositalarni kengaytirish (marketing faollik, ish haqi loyihalari doirasida mahsulot liniyasini rivojlantirish), shuningdek bank ish haqi loyihalarini sotishda chakana va korporativ o'rtasidagi munosabatlarni chuqurlashtirish;
- VIP mijozlarga qo'shimcha xizmatlarni taklif qilishni, xususan, malakali moliyaviy mutaxassisning maslahati, mijoz menejeri bilan kunu-tun telefon aloqasi, VIP-zonasida individual bank yacheykasini ijaraga olish va boshqalarni ko'zda tutuvchi Private Banking xizmatlarini joriy etish.

Korporativ biznes

Korporativ segment va kichik biznes sub'ektlari mijozlariuga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish kelgusi yil uchun Bank faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishi bo'lib qoladi. Bank korporativ segmentda faol mijozlar siyosatini davom ettiradi. Korporativ biznes - aktivlar hajmi bo'yicha Bank uchun eng katta yo'nalish bo'lib, daromadlarning eng katta qismini tashkil etadi. 2022 yilda mijozlarni jalb qilish bo'yicha olib borilgan faol ishlar bankning mijozlar bazasini sezilarli darajada kengaytirishni ta'minladi. Joriy yilning 1 oktyabr holatiga ko'ra bank 10 mingdan ortiq mijozlarga, 4,2 mingdan ortiq - yuridik shaxs tashkil etmagan tadbirkorlik subyektlariga xizmat ko'rsatmoqda. Hisobot davrida hisob-kitob-kassa xizmatlarini ko'rsatish uchun bank tomonidan "KRU OVERSEAS CIS" MChJ XK, "UNEX TASHKENT" MChJ XK, "BEKOBODSEMENT" AJ, "QIZILQUMSEMENT" AJ, "QUVASOYCEMENT" AJ, "KANTSKII CEMENTNYI ZAVOD" vakolatxonasi, "UNITED CEMENT GROUP" MChJ, "UZKIMYOIMPEKS" MChJ kabi yirik mijozlar jalb qilindi.

2023 yil uchun yuridik shaxslar bilan ishlashning asosiy ustuvorligi mijozlarga yo'naltirilgan biznes modelini realizatsiya qilish bo'lib, bu bank operatsiyalarining rentabelligini etarli darajada ushlab turgan holda mijozlarga sifatli, o'z vaqtida xizmat ko'rsatishni ta'minlashga imkon beradi.

Korporativ mijozlarning asosiy maqsadli toifasi bu jadal rivojlanayotgan va amalga oshirilayotgan operatsiyalar hajmi va spektrini oshirish istiqbollariga ega bo'lgan xususiy va davlat mulkchilik shaklidagi yirik va o'rta korxonalar hisoblanadi. Ushbu toifadagi mijozlar bilan munosabatlar kompleks xizmat ko'rsatish printsipiga, operatsiyalarni amalga oshirishning standart texnologiyalarini individual yondashuv bilan birlashtirishga asoslanadi. Bunday yondashuvlarni realizatsiya qilish mijozga malakali maslahatchi va menejer vazifasini bajaruvchi alohida Bank mutaxassisini birlashtirish bilan mijoz menejerlari tizimini rivojlantirish orqali amalga oshiriladi.

Mijozlarning maqsadli toifasiga sa'y-harakatlarni jamlash bilan bir qatorda, bank kichik biznes va yakka tartibdagi tadbirkorlarga xizmat ko'rsatishni davom ettiradi. Mijozlarning ushbu toifasiga nisbatan ularning ehtiyojlarini to'liq qondira oladigan sifatli standartlashtirilgan bank mahsulotlari va xizmatlarini (modulli kreditlar va depozitlar) taqdim etish siyosatini qo'llash ko'zda tutilgan. Mijozlarni tasniflash turlari va ularning bank mahsulotlariga bo'lgan ehtiyojlarini hisobga olgan holda xo'jalik sub'ektlari uchun aniq standartlashtirilgan mahsulotlar bo'yicha takliflar tayyorlanadi va ularning amaliy realizatsiya qilinishi ta'minlanadi.

Korporativ mijozlarga xizmat ko'rsatishda asosiy e'tibor yuqori sifatli servichni qo'llab-quvvatlashga va har bir mijozni bank xizmatlari bilan maksimal darajada qamrab olishga qaratiladi, bu mijozlarga maksimal qulaylik yaratish, xizmat ko'rsatish vaqti va xarajatlarini kamaytirish, operatsiyalar o'tkazish jarayonlarini tezlashtirish, yuqori texnologiyalar va innovatsiyalarni qo'llash orqali bank operatsiyalarining xavfsizligi va maxfiyligini ta'minlash, shu jumladan mijozlar o'rtasida masofaviy xizmatlarni keng tarqatish, shuningdek moslashuvchan tariflarni qo'llash bo'yicha chora-tadbirlarni ta'minlash.

Bankning korporativ segmentini keyingi rivojlantirish quyidagi asosiy yo'nalishlarga qaratiladi:

- kompleks xizmat ko'rsatish va mijozlar menejerlari tizimini rivojlantirish printsipi asosida mijozlarga yo'naltirilgan biznes modelini realizatsiya qilish;

– kompleks o'zaro ko'p tomonlama savdoning samarali mexanizmlarini yaratish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va yangi innovatsion texnologiyalarni faol joriy etish, masofaviy xizmat ko'rsatish kanallarini rivojlantirish, shuningdek, mahsulot qatorini kengaytirish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatishni takomillashtirish;

– Internet-Banking tizimining funktsionalligi va xavfsizligini kengaytirish, xususan, hisobvaraqlarni masofadan boshqarish, depozit va boshqa mahsulotlarni realizatsiya qilish, shuningdek, mobil qurilmalardan tizimga kirish imkoniyatini yaratish bo'yicha opsiyalarini qo'shish;

– korporativ mijozlarning bo'sh pul mablag'larini jalb qilish sohasida asosiy e'tibor eng yaxshi jahon amaliyoti va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali depozit xizmatlari sifatini oshirishga, samarali o'zaro ko'p tomonlama savdo mexanizmlarini yaratishga, depozit mahsulotlarining bozor tendentsiyalari va jozibadorligini hisobga olgan holda moslashuvchan depozit siyosatini amalga oshirishga, mijozlarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda mahsulot qatorini kengaytirishga va yangi, shu jumladan, tuzilmalashtirilgan depozit mahsulotlarini yaratishga qaratiladi;

– yaxshi korporativ mijozlar bazasini yaratish Bankning investitsiya va vositachilik xizmatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bank investitsiya maslahatchisi, korporativ mijozlarning qimmatli qog'ozlarini chiqarish va joylashtirishda andarrayting xizmatlari, fond bozorida brokerlik va dilerlik xizmatlari kabi investitsiya-vositachilik xizmatlarini rivojlantirish masalalarini ishlab chiqadi;

– yirik korporativ mijozlar, shuningdek kichik biznes va xususiy tadbirkorlik loyihalarini moliyalashtirish sohasida Bank faoliyatini keyingi rivojlantirish. Ushbu yo'nalishda xalqaro moliya institutlarining kredit liniyalarini jalb qilish va o'zlashtirish bo'yicha chora-tadbirlarni realizatsiya qilishga alohida e'tibor qaratish lozim, bu esa korporativ mijozlar bazasini va boshqa ko'plab afzalliklarni sezilarli darajada kengaytirish imkonini beradi.

Korporativ segmentni rivojlantirishning asosiy maqsadli parametrlari, mln so'm.

№	Ko'rsatkichlar	01.10.2022	01.01.2023	01.01.2024	Изм.,
			(Kutish.)	(Prognoz)	(% kutish.)
1	Mijozlar soni	13 856	14 455	16 884	17%
	Korporativ mijozlar	9 832	10 254	11 988	17%
	Yakka tartibdagi tadbirkorlar	4 024	4 201	4 896	17%
2	Mijozlar kreditlari	1 392	1 465	1 995	36%
	Modulli kreditlar	78	84	279	232%
	Boshqa kreditlar	1 314	1 381	1 716	24%
3	Mijozlar depozitlari	3 324	3 352	4 299	28%
	Talab qilib olinguncha depozitlar	1 903	2 199	2 804	28%
	Jamg'arma depozitlar	434	262	455	74%
	Muddatli depozitlar	987	891	1040	17%
4	Mijozlarning foizli daromadlari	162	217	260	20%
	Kreditlar va lizinglar bo'yicha	162	217	260	20%
5	Mijozlarning foizsiz daromadlari	56	82	100	22%
	Vositachilik haqi bo'yicha daromadlari	56	82	100	22%

Risk-menejment tizimi

Tavakkalchiliklarni boshqarishning asosiy maqsadi, bankni boshqarish jarayonining ajralmas qismi sifatida, bankning tasdiqlangan risk-appetiti doirasida bankning barqaror rivojlanishini ta'minlashdir. Tavakkalchiliklarni samarali boshqarishning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- Tavakkalchiliklarni boshqarishning korporativ tizimi ishtirokchilari tomonidan Bank tavakkalchiliklari to'g'risida yagona tushunchani ta'minlash;
- Qabul qilingan tavakkalchilik darajasini hisobga olgan holda strategik rejalashtirishni ta'minlash;
- Qo'yilgan maqsadlarga erishishni ta'minlash uchun o'z vaqtida identifikatsiya qilish, baholash, nazorat qilish va monitoring qilish asosida uzluksiz ravishda kelishilgan tavakkalchiliklarni boshqarish jarayonini ta'minlash;
- Bank aktivlarini boshqarish samaradorligini oshirish, shu jumladan faoliyatning barcha yo'nalishlari bo'yicha tavakkalchilik/daromadlik nisbatlarini optimallashtirish;
- Bank faoliyatining uzluksizligi printsipini, shu jumladan Bankning o'z kapitalining saqlanishini ta'minlash uchun moliyaviy, operatsion va boshqa tavakkalchiliklarni realizatsiya qilish natijasida moliyaviy yo'qotishlarni minimallashtirish;
- Tavakkalchilikning Ichki va tashqi omillariga nisbatan Bankning barqarorligini tekshirish;
- Muhim tavakkalchiliklarni qoplash uchun kapitalning etarlicligini baholash. Bankda tavakkalchiliklarni boshqarish Bank Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlangan Bankning tavakkalchiliklarni boshqarish siyosatiga muvofiq amalga oshiriladi.

Bankning tavakkalchiliklarni nazorat qilish qo'mitasi appetit darajasini tavakkalchilikka, ichki qoidalarning samaradorligini va tavakkalchiliklarni boshqarish uchun boshqa muhim choralarni realizatsiya qiladi.

Bank boshqaruvi tavakkalchiliklarni boshqarish siyosatini joriy qilishni realizatsiya qiladi, tavakkalchiliklarni boshqarishning samarali tashkil etilishini, bankning barcha tashkiliy tuzilmalari tomonidan tavakkalchiliklarni boshqarishning samarali joriy qilinishini va Bank Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlangan Bankning tavakkalchiliklarni boshqarish siyosatiga muvofiq boshqa choralarni nazorat qiladi,

Bank tavakkalchiliklarni boshqarmasi tomonidan bank tavakkalchiliklarini identifikatsiyalash, monitoring qilish, baholash va boshqarish doimiy ravishda amalga oshiriladi, har chorakda bankning moliyaviy holati va likvidligi bo'yicha stress-testlari o'tkaziladi. Bankka ta'sir ko'rsatadigan tavakkalchiliklarning keng doirasini hisobga olgan holda, mumkin bo'lgan yo'qotishlar darajasi bo'yicha eng muhimlari kredit, bozor, likvidlik tavakkalchiligi, shuningdek operatsion tavakkalchilik hisoblanadi.

Bankning moliyaviy barqarorligini yanada oshirish va tavakkalchiliklarni boshqarish bo'yicha ishlarni takomillashtirish doirasida 2023 yilda Bankda tavakkalchiliklarni boshqarish tizimida axborot texnologiyalari va dasturiy ta'minotdan foydalanishni joriy etish va kengaytirish bo'yicha vazifalar rejalashtirilgan. Shuningdek, MBning tavsiyalari, dunyoning eng yaxshi amaliyotlari va Bazil qo'mitasining tavsiyalari asosida Bankning tavakkalchiliklarni boshqarish bo'yicha ichki reglamentini takomillashtirish rejalashtirilgan.

Axborot texnologiyalari

Mamlakat iqtisodiyotini liberallashtirish, shuningdek, banklarning biznes-strategiyasining keng ko'lamli transformatsiyasi va o'zgarishi natijasida bank sektorining yuqori rivojlanish sur'atlari Bankning IT-rivojlanishining keyingi yo'nalishlarini qayta ko'rib chiqish va bankning to'liq va etarli IT-strategiyasini shakllantirish zarurligini keltirib chiqarmoqda.

So'nggi uch yil ichida bank biznesining turg'unligi, bu davlatning bank kapitaliga kirishi va global pandemiya ta'siri bilan bog'liq bo'lib, bankning raqobatbardosh ustunliklari va faoliyat va IT-tizimlarini rivojlantirishga keyingi investitsiyalar uchun foyda olish darajasining zaiflashishiga olib keldi.

Mavjud cheklovlarga qaramay, Bank tomonidan CRM tizimi va bankning raqamli platformasini joriy etish orqali IT-tizimini rivojlantirish choralari ko'rildi. Shu bilan birga, "FIDO BIZNES" MCHJ bilan birgalikda FB CRM va FB DIGITAL BANK raqamli platformasini joriy etish bo'yicha qarorlar bank byudjetining cheklanganligi, o'z ishlab chiquvchilarining yo'qligi, shuningdek raqobatdosh banklarning muvaffaqiyatga erishilmagan qimmat echimlarni (SAP, Pega) amalga oshirish tajribasi asosida qabul qilindi. Ushbu ikkita loyihani amalga oshirish orqali AAB universal integratsiya shinalarini taqdim etish va servis-yo'naltirilgan (SOA) va mikroserwis arxitekturalari asosida bankning IT-arxitekturasini takomillashtirish orqali to'lov va operatsion tizimlarning ishlashini, boshqa venderlar tizimlari bilan o'zaro aloqalarni yaxshilash imkoniyatiga ega bo'ldi.

Bugungi kunda bankning rivojlanishi va bozorga yangi bank mahsulotlarini (time to market) o'z vaqtida olib chiqishning asosiy to'xtatuvchi omillari quyidagilardan iborat:

- bankning aniq ifodalangan IT-strategiyasining yo'qligi;
- IT-bozor rivojlanishining past darajasi va bank biznesi sohasida IT-xizmat ko'rsatuvchi etkazib beruvchilarning cheklangan soni sharoitida bankning "Fido-biznes" MCHJ monolit tizimlaridan tobeligi;
- IT sohasida o'z ishlab chiqaruvchilar va biznes tahlilchilar jamoasining yo'qligi yoki yetarli emasligi, bozorda IT-mutaxassislarning etishmasligi sharoitida IT-xodimlarining yuqori oqimi;
- IT-yechim etkazib beruvchilariga, etishib bo'lmay yechimlardan foydalanish va boshqa zamonaviy texnologiyalardan foydalanishga nisbatan regulyatorning qat'iy talablarini saqlab qolish sharoitida bankning IT-tizimlarini rivojlantirish uchun katta investitsiyalar va xarajatlarni kiritish va yuqori malakali mutaxassislarni jalb qilish zarurati;
- xorijiy va mahalliy o'yinchilarning raqobati kuchayib borayotgan bir paytda bankning raqobatbardosh ustunliklarini yo'qotish xavfi yuqoriligining saqlanib turishi.

Axborot texnologiyalarini rivojlantirishning asosiy maqsadi bankning barqaror ishlashi va barqaror rivojlanishini ta'minlashga qodir zamonaviy IT-infratuzilmasini yaratish hisoblanadi. Bankda axborot texnologiyalarini rivojlantirish asosiy strategik vazifalarga erishishni ta'minlash, bank ichidagi jarayonlarni avtomatlashtirishning sifat jihatidan yangi darajasiga chiqish, bank xizmatlarida zamonaviy IT-texnologiyalarni joriy etishga qaratilgan. Bankni rivojlantirish strategiyasiga muvofiq axborot texnologiyalarini Bankning noyob raqobatdosh ustunliklarini shakllantirishning barqaror manbasiga transformatsiya qilish rejalashtirilgan.

Bankning axborot texnologiyalari va IT-infratuzilmasini rivojlantirish maqsadida 2023 yilda quyidagilarga yo`naltirilgan kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish rejalashtirilgan:

- Bankning biznes strategiyasiga, shuningdek bank sektorida IT-ga qo'yiladigan zamonaviy talablarga muvofiqligini aniqlash maqsadida bankning axborot tizimlari va texnologiyalarini auditdan o'tkazish;
- IT-strategiyasini ishlab chiqish va realizatsiya qilish, Bankning muhim IT-loyihalarini realizatsiya qilish jarayonini boshqarish va nazorat qilish;
- serverlar quvvatini oshirish, test muhitini yaratish va IT-xavfsizligini ta'minlash;
- IT-arxitekturasini loyihalash. Biznesning asosiy yo'nalishlarini (korporativ, chakana va boshqalar) qo'llab-quvvatlash uchun integratsiyalashgan axborot tizimini va undan foydalanish tizimini yaratish bo'yicha loyihalar rejasini ishlab chiqish, III Tier ishonchlilik darajasidagi Ma'lumotlarga ishlov berish markazini (MIBM) qurish;
- zaifliklarni aniqlash va xavfni kamaytirish uchun tegishli qarshi choralarni qo'llash uchun maxsus vositalar va ko'nikmalarni yaratish, PCI DSS bo'yicha sertifikatlashtirishdan o'tish;
- joriy ABT tizimini zamonaviy talablarga javob beradigan va o'zgartirish va yangilik kiritishlarni joriy etishning moslashuvchanligini ta'minlaydigan zamonaviy ABS tizimiga almashtirish bo'yicha ishlarni tashkil etish;
- jismoniy va yuridik shaxslar uchun masofaviy bank xizmatlari ko'rsatishning yangi tizimini yaratish loyihasini amalga oshirish;
- kelajakda Bankning va uning operatsiyalarining o'ziga xosligini oshirish, Soft-Collection, Big Data texnologiyasiga asoslangan marketing yechimlari, sun'iy intellekt, mashinani o'rganish kabi istiqbolli yo'nalishlarni rivojlantirish;
- islom bank tizimini joriy etish. Ushbu tizim shariat qonuni doirasida xizmat ko'rsatish sifatini oshirish maqsadida mijozlar bilan munosabatlarni o'rnatish jarayonini avtomatlashtirishga imkon beradi;

Bank xodimlari tomonidan boshqarish tizimini takomillashtirish

Xodimlar Bankning asosiy aktivi va raqobatdosh ustunligidir. «ASIA ALLIANCE BANK» ATB xodimlarini boshqarish tizimining asosiy maqsadi bankning intellektual kapitalini samarali boshqarish va rivojlantirish, bank strategiyasini maqbul xarajatlarda realizatsiya qilishga qodir bo'lgan mutaxassislar guruhini ishlashga qobiliyatli darajada shakllantirish va qo'llab-quvvatlash, xodimlarning shaxsiy maqsadlari va bank maqsadlarini uyg'unlashtirishga qaratilgan kasbiy ambitsiyalarini realizatsiya qilish uchun sharoitlar yaratishdir.

2023 yilda Bankning kadrlar salohiyatini yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi tadbirlarni o'tkazish rejalashtirilgan:

- Bankning Bosh ofisi va filiallarini bank sohasida ish tajribasiga ega bo'lgan malakali mutaxassislar hamda keyingi rivojlanish salohiyatiga ega bo'lgan yosh bitiruvchilar bilan butlash;
- Oliy o'quv yurtlari bitiruvchilari uchun stajirovka dasturini tashkil etish, unda yosh mutaxassislar Bank rahbariyati bilan tanishadilar va keyinchalik ijobiy muloqot natijasida stajyorlar Bank shtatiga qabul qilinadilar;
- o'qitishning yangi texnologiyalarini qo'llash yo'li bilan xodimlarni tayyorlash va qayta tayyorlash, ularning Respublikaning ixtisoslashtirilgan o'quv yurtlarida o'qishini, shuningdek mahalliy/xalqaro darajadagi turli treninglar, dasturlar, seminarlarda ishtirok etishini ta'minlash;
- bank operatsiyalari bo'yicha ixtisoslashtirilgan o'quv markazlarida tayyorlash va qayta tayyorlash yo'li bilan rahbarlar tarkibi va rezervchilar malakasini doimiy ravishda oshirish;
- bank xodimlarini o'qitish va rivojlantirish markazida kasbiy bilimlarni o'rgatishdan tashqari, xodimlarning shaxsiy fazilatlarini rivojlantirish, jamoaviy ishlarni qo'llab-quvvatlaydigan treninglar, korporativ o'quv dasturlarini tashkil etish va o'tkazish;
- marketing va sotish, metodologik ishlab chiqishlar sohasida kadrlar salohiyatini oshirish, shuningdek ularni yangi bank xizmatlarini rivojlantirish va joriy etishga faol jalb etish;
- umumiy qabul qilingan xalqaro normalar va standartlarga muvofiq bank faoliyatini rivojlantirish va yanada takomillashtirishning dolzarb masalalari bo'yicha ilmiy-amaliy seminarlar va “davra suhbatlari”ni tashkil etish;
- korporativ xulq-atvor va uslubning normalari va an'analarini kundalik amaliyotga joriy etish, ular birgalikda bankning barqaror faoliyatini qo'llab-quvvatlashga, uning imidjini mustahkamlashga va mijozlar ishonchini oshirishga ko'maklashadi;
- xodimlarni belgilangan maqsad va vazifalarga erishishda yakuniy natijaga yo'naltirish maqsadida ham moddiy rag'batlantirish, ham nomoddiy rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish va optimallashtirish.

MOLIYAVIY REJALASHTIRISH

Bank faoliyatining ustuvor yo'nalishlarini yanada rivojlantirish bo'yicha rejalashtirilgan vazifalarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi natijasida 2023 yilda asosiy moliyaviy ko'rsatkichlarning barqaror dinamikasi prognoz qilinmoqda.

Bank o'z faoliyati ko'lamini kengaytirib, o'zining qo'lga kiritgan pozitsiyalarini saqlab qolishga va kreditlash va chakana xizmatlar bozorida o'z mavqeini yaxshilashga intiladi. Shu bilan birga, Bank balansi va daromadlari tarkibini sifat jihatidan o'zgartirishga alohida e'tibor qaratiladi. Bank operatsiyalarini kengaytirishda asosiy e'tibor Bank tomonidan O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining Bankning yuqori darajadagi moliyaviy barqarorligini ta'minlash bo'yicha prudensial me'yorlarini so'zsiz bajarishga qaratiladi.

Xususan, Bank balansi ko'rsatkichlarining asosiy parametrlari prognozi (bazaviy stsenariy) quyidagilarga asoslangan edi:

a) likvidli aktivlar regulyatorning likvidlik ko'rsatkichlariga bo'lgan talablarini hisobga olgan holda prognoz qilingan;

b) kredit portfeli regulyatorning kapitalning monandligi ko'rsatkichlariga bo'lgan talablarini hisobga olgan holda prognoz qilingan;

c) mijozlarning mablag'lari kredit portfeli va DQQ portfelining prognozini hisobga olgan holda prognoz qilingan.

2023 yil uchun kapital etarliligi prognozi

Xususiyatlari	01.10.2022 (fakt)	01.01.2023 (kutish)	01.01.2024 (prognoz)	O'zgartirish
Tavakkalchilikni hisobga olgan holda tortilgan aktivlarning umumiy summasi	3 919 389	3 980 763	4 916 835	936 071
Leverajni hisob-kitob qilish uchun aktivlar	5 960 740	6 346 565	6 690 265	343 701
1-darajali kapital	382 145	430 621	556 399	125 778
Jami - Regulyativ kapital	509 526	574 161	741 865	167 704
1-darajali kapitalning etarlilik koeffitsienti	9,8%	10,8%	11,3%	0,5%
Regulyativ kapitalning etarlilik koeffitsienti	13,0%	14,4%	15,1%	0,7%
Leveraj koeffitsienti	6,4%	6,8%	8,3%	1,5%
1-darajali kapital uchun maksimal tavakkalchilik summasi	3 821 447	4 306 208	5 563 990	1 257 783
Butun reg kapital uchun maksimal tavakkalchilik summasi	3 919 433	4 416 624	5 706 657	1 290 033
Koef leveraj uchun aktivlarning maksimal summasi	6 369 079	7 177 013	9 273 317	2 096 304
RWA o'sishining maksimal imkoniyati o'rtacha oylik			78 006	
Barcha aktivlar o'sishining maksimal imkoniyat o'rtacha oylik			28 642	

2023 yil uchun moliyaviy rejalashtirishni ishlab chiqishda Bank faoliyati parametrlarida Bank kapitaliga qo'shimcha kiritish, Bankning biznes-modelida sezilarli o'zgarishlar kabi muhim o'zgarishlar rejalashtirilmagan.

2023 yil uchun Bankning asosiy foyda yoki zarar parametrlari prognozi (bazaviy stsenariy) quyidagilarga asoslandi:

a) foizli daromadlar kredit portfeli va DQQ portfeli hajmidan kelib chiqqan holda hisoblanadi;

b) kreditlar bo'yicha yo'qotishlar uchun zaxiralar kredit portfelining taxminan 3,7 foizini tashkil qiladi;

c) komissiya daromadlari 2022 yilga nisbatan taxminan 70 foizga oshadi;

g) operatsion xarajatlar 2022 yilga nisbatan taxminan 38 foizga oshadi.

Xususan, 2023 yilda foizli tushumlar hajmi 759 mlrd.so'm, shu jumladan kredit faoliyati bo'yicha 483 mlrd. so'm (2022 yilga nisbatan o'sish 22 foiz) miqdorida rejalashtirilmoqda.

Hisob-kitoblarga ko'ra, Bankning asosiy vositalarini eskirishi bo'yicha xarajatlarning sezilarli darajada oshishi munosabati bilan Bankning operatsion xarajatlari 340 mlrd.so'mni tashkil etadi.

Natijada, kreditlar bo'yicha yaratilgan zaxiralar (103 mlrd so'm) - 371,8 mlrd so'mni hisobga olgan holda, Bank 268,8 mlrd so'm sof foyda olishi kutilmoqda

Bayon qilingan printsiplarni hisobga olgan holda, Biznes-rejaga Bankning 2023 yil uchun prognoz ko'rsatkichlari ilova qilinadi.

PROGNOZ BALANSI (mln. so`mda)

Asosiy ko'rsatkichlar	01.01.2023 yil uchun kutish	01.04.2023 yilga prognoz	01.07.2023 yilga prognoz	01.10.2023 yilga prognoz	01.01.2024 yilga prognoz
AKTIVLAR					
Kassa naqd puli	822 700	948 759	889 422	975 807	1 096 308
Q`RMBdan olinishi lozim bo`lgan mablag`lar	1 857 757	1 115 391	889 488	1 234 422	1 441 227
Banklardagi mablag'lar	76 031	315 338	399 156	483 329	567 873
Savdo qimmatli qog'ozlari	747 797	501 534	651 534	801 534	951 534
Kreditlar va lizing, netto	2 136 000	2 374 220	2 547 192	2 697 661	2 845 954
Investitsiyalar	2 658	2 658	2 658	2 658	2 658
Asosiy vositalar	120 995	118 786	123 514	128 460	133 635
Boshqa aktivlar	347 000	217 345	235 397	313 749	358 857
JAMI AKTIVLAR	6 110 938	5 594 031	5 738 362	6 637 621	7 398 046
MAJBURIYATLAR					
Talab qilib olinguncha depozitlar	3 291 791	2 696 620	2 628 420	3 292 986	3 799 462
Depozitlar, jamg`arma	314 507	354 580	406 148	476 421	540 107
Depozitlar, muddatli	1 350 379	1 368 953	1 430 835	1 494 280	1 592 996
Boshqa banklarning hisobvaraqlari, banklararo depozitlar, kreditlar va qarzlari	419 477	388 497	388 497	388 497	388 497
Chiqarilgan obligatsiyalar	45 055	45 055	45 055	45 055	45 055
Boshqa majburiyatlar	119 729	139 527	174 908	206 177	221 913
JAMI MAJBURIYATLAR	5 540 938	4 993 231	5 073 864	5 903 415	6 588 030
KAPITAL					
Ustav kapitali	380 269	380 269	380 269	380 269	380 269
JAMI KAPITAL	570 000	600 800	664 498	734 205	810 016
JAMI MAJBURIYATLAR VA KAPITAL	6 110 938	5 594 031	5 738 362	6 637 621	7 398 046

DAROMADLAR VA XARAJATLAR TO`G`RISIDAGI PROGNOZ HISOBOTI (mln. so`mda)

Ko'rsatkichlarning nomi	01.01.2023 yil uchun kutish	01.04.2023 yilga prognoz	01.07.2023 yilga prognoz	01.10.2023 yilga prognoz	01.01.2024 y. prognoz
FOIZLI DAROMADLAR	654 100	180 093	362 759	553 569	758 986
FOIZLI XARAJATLAR	389 013	109 718	221 965	340 186	465 704
SOF FOIZLI DAROMADLAR	265 087	70 375	140 794	213 382	293 282
Kredit yo'qotishlarini baholash	138 000	27 141	51 261	82 145	102 728
Kredit yo'qotishdan keyin SOF FOIZLI DAROMADLAR	127 087	43 234	89 533	131 237	190 554
FOIZSIZ DAROMADLAR	542 801	149 295	298 713	457 890	634 954
FOIZSIZ XARAJATLAR	189 817	43 780	87 570	131 365	175 290
SOF FOIZ BO`LMAGAN DAROMADLAR	352 984	105 515	211 143	326 525	459 664
OPERATSION XARAJATLAR	245 940	72 385	152 267	231 398	339 807
SOLIQ TO`LANGUNGA QADAR BO`LGAN SOF FOYDA	234 131	76 364	148 410	226 365	310 411
Daromad solig'ini baholash	34 132	10 707	20 956	31 201	41 536
SOF FOYDA (ZARAR)	199 999	65 657	127 454	195 164	268 875